लें॥ दाना दिधलें दात्तलें ॥८॥ षड्गुणैश्वर्य वैभवें सि॥ आपणयातें दाना देसि॥ दिधलें
तें वा ग्रेबोनेणसि॥ कदाकाळें सिकल्पांतिं॥९॥ आपणया दिधलें दान॥ यालागिं तुं दा
साधीन॥ मग त्याचे निसंदें जाण॥ सर्वस्वें आपणनाचसि॥१०॥ बळिनें सर्वस्व केलें
दान॥ सेखिं तुं जालासि त्या अधीन॥ त्याचें द्वारपाळपण॥ अद्यापि आपण चालविसि॥
॥११॥ ... अर्पिलें अग्रपूजेसि॥ सेखिं त्याचि तुं सेवा करिसि॥ नाना संकटें स्वयें सो
...गें कांटि उछिष्ट॥१२॥ तुझा निज भक्त अंबरिष॥ त्याचे सोसिसि तुं गर्भवा
...पें ... हृषीकेशास॥ सेखिं त्वां गोकुळासि रक्षिलें॥१३॥ एवं स्वस्व
...सि॥ उदारता तुज चि पासिं॥ हें न येगा आणिकासि॥ हृषीकेशि ह
...तुं परम उदार ऐसा॥ रायारंकां समभावा सरिसा॥ भावो तेथें भर
...भोग विरागीं एक तें त्यागी सर्वस्वें॥१४॥ एक हिंडति दशा दिशे॥
...डसि॥१५॥ या तुझिये प्राप्ति लागि॥ केपाटे सेवीति यो गि...

[illegible]रूपिसें॥ परितुष्टीभेटिस्वप्निंदिसे॥ ऐसानदिसेक्षणएकु॥ १६॥ ऐसि आध्या ५
[illegible] सुलभअसेएकेरिति॥ जरिसंतचरणिंरति॥ अतिप्रीतिसप्रेम॥ १७॥
[illegible]नटला॥ तोनिजप्राप्तिसिपावला॥ संतस्वरूपेंअवतरला॥ स्वयेसं
[illegible]॥ १८॥ यालागीजींजीसंताचिरूपें॥ तेंतेंश्रीहरिचिंस्वरूपें॥ ह्मणो
[illegible]रूपें॥ १९॥ अतिसाक्षेपेंआर्जवें॥ २०॥ तेंज्ञानार्थाचिंपरमांपिसें॥ याला
गिंग्रंथा[illegible]निमिसें॥ त्याचेचरणअनायासें॥ सावकाशेवंदिन॥ २१॥ त्याचेचरणाव
लोकून॥ तेंमजनयनिंचेंअंजन॥ चरणांहूंपाहालाजनें॥ श्रीजनार्दनप्रकाशे॥
२२॥ तयाजनार्दनाचियेसेवे॥ गुरुत्वाचेनिअडनावें॥ रिगालोंनिजस्वभावें॥ जी २
वेंभावेंभजनासि॥ २३॥ भज्यभजकुभजना॥ एकेआंगिंत्रिविधभावना॥ दाउ
निगांजगजिवना॥ जनिजनार्दनानिजभक्ति॥ २४॥ हेअभेदभक्तिचोखडि॥
परमएकेंभजनगोडि॥ अधिकाअधिकचढोवढि॥ चढेआवडिनिजभक्ता॥ २५॥

[illegible]वस्वजोडि॥ वेचिभक्ताचियपाढ॥ ए[illegible]गोडि॥
ढियेगाढिगोविंद॥ २६॥ यालागिभक्ताचाशरिरभ[illegible]श्रीधर॥ आपु
लेनिआंगेंपरपार॥ पावविसाचारनिजभक्तां॥ २७॥ [illegible]पावो॥
निजांगेंवागविदेवादिदेवो॥ तरिअभक्ताचादेहो॥ [illegible]येअनु
नाहि॥ २८॥ भक्तानांहिंदेहअहंता॥ यालागिदेवोव[illegible]हाभिमानु
अभक्तां॥ त्यासिअतिबहुतायाहेतु॥ २९॥ यालागि[illegible]॥ तोचिभग
वद्भक्तसंपूर्ण॥ ज्याचेआंगिदेहाभिमान॥ त्यासिभक्तपणकदांनघडे॥ ३०॥ [illegible]
निजभक्ततारितांकौतुकें॥ त्याचिरोमावळिकेविदुःखें॥ निर्भयकरूनिपूर्णहरिख॥
देवोनिजसुखेंनिजभक्ततारि॥ ३१॥ यालागिंनिराभिमानता॥ जेतिनटलिभक्तिपं
था॥ तेपावोंदउनिविघ्नींमाथां॥ पावलितत्वताभगवत्पद॥ ३२॥ भक्तांचिरेखिसिथति

तरिअभक्तांकोणिगति॥ तेंचिपुसर्वैयान्रपति॥ याचिप्रश्नार्थिंप्रवर्ते॥ ३३॥ पंचमा आध्या
माजिनिरोपण॥ अभक्ताचिगतिलक्षण॥ युगिंयुगिंपूजाविधान॥ सांगेनसजनु
हरिचें॥ ३४॥ अवतारचरित्रपुरुषार्थु॥ सांगोनिसंपलाचतुर्थु॥ अतांअभक्तांचा
वृतांतु॥ राजापुसतुमुनिसि॥ ३५॥ ॥राजोवाच॥ ॥श्लोक॥ भगवंतं हरिं प्रायेण भ
जंत्यात्मवित्तमा॥ तेषामशांतकामानां का निष्ठाविजितात्मनां॥ राजाह्मणेजि मुनिवरा॥
जोभगवद्भजनिंपाठिमोरा॥ ऐसियांअभक्तांनरां॥ वे [illegible] त्यांसि॥ ३६॥
जेकांमालागिंअतिउद्भट॥ जेसक्रोधक्रोधेंतेजिष्ट [illegible] श्रेष्ठ॥ जे
परमश्रेष्ठप्रपंचिं॥ ३७॥ जेगर्वाचेअग्रणि॥ जेअहंक [illegible] जेविकारा
चिप्रवाहश्रेणि॥ जेउघडलिखाणिविकल्पाचि॥ ३[illegible] [illegible] आडआभा
ळ॥ [illegible]चेंसदासबळ॥ जेंछळणार्थिंअतिकु [illegible] अबळअलोभं॥ ३९॥ २

दिवसानेदखतिनिश्चितें॥ तेंआंधारिंदेखतांदिवाभीतें॥ तेविनेणोनिपरमार्थातें॥ जे
अतिज्ञातेप्रपंचिं॥ ४०॥ जेनेणतिआत्महित॥ ज्ञानविकुनिकामपोखित॥ ऐसेजेकां
अभक्त॥ त्यांचिगतिनिश्चितमजसांगें॥ ४१॥ तुह्मांऐसेंसद्बुधि॥ चाचलतेबोलाचे
उदधि॥ भाग्येंलाधलोंज्ञानविधि॥ हाप्रश्नुत्रिशुधिसांगावा॥ ४२॥ राजासाक्षेपेंब
हुवस॥ पुसेअभक्तागतिविन्यास॥ तोसांगावयाचमस॥ सावकाशसरसावला॥ ४३॥
श्लोक॥ चमसउवाच॥ ॥मुखबाहूरुपादेभ्यः पुरुषस्याश्रमैः सह॥ चत्वारोजज्ञिरेवर्णा
गुणैर्विप्रादयःपृथक्॥ २॥ ॥टिका॥ जोकांजगाचाजनकु॥ मुख्यगुरुत्वेंतोचिएकु॥ त्या
सिनभजेजोअविवेकु॥ तोनाडलालोकुसर्वस्वें॥ ४४॥ पुरुषापासोनिजन्मलेजा
ण॥ च्यारिआश्रमच्यारिवर्ण॥ त्याचेंउत्पत्तिचेंस्थान॥ एकसंपूर्णन्रपनाथा॥ ४५॥
मुखिंवेदविदब्राह्मण॥ बाहुजन्मलेराजन्य॥ उरुजन्मवैश्यजाण॥ चरणिंजन्मस्था
न्य

आध्या ५

नशूद्रवर्णा॥४६॥मूळिंआवघेतिन्हिगुण॥गुणयोगेंवर्णजाण॥त्रिगुणिंचारिवर्ण॥ज
४ न्मलक्षणघडेकैसें॥४७॥सत्वगुणेंशुद्धब्राह्मण॥सत्वरजमिश्रेंराजेजाण॥रजत
मेंवैश्यवर्ण॥केवळतमोगुणाशूद्रवर्णा॥४८॥क्षेत्रिवैश्यआणिब्राह्मण॥द्विजन्म
हेतिन्हिवर्ण॥यांसिगायत्रिवेदाध्ययन॥शूद्रतेजाणसंस्काररहित॥४९॥ब्रह्मच
र्यआणिगार्हस्थ॥तिहिंवर्णाअवश्यप्राप्त॥चहुंआश्रमाअश्रयभूत॥जाणनि
श्चितब्राह्मण॥५०॥गार्हस्थ्यपुरुषाचरणिं॥ब्रह्मचर्यहृदयस्थानिं॥वक्षस्थळिंव
सतिवनिं॥शिरोमणिसंन्यासु॥५१॥यएषांपुरुषंसाक्षादात्मप्रभवमीश्वरं॥नभजं क्षा ४
त्यवजानंतिस्थानाद्भ्रष्टाःपतंत्यधः॥३॥ ॥टीका॥हेब्राह्मणादिवर्णपाहा
ज्यापासुनिजन्मप्रसवो॥तोनभजतांदेवादिदेवो॥उत्तमदेहोअधःपाति॥५२॥
पूर्वोत्तरमीमांसादीनि॥नानाशास्त्रार्थकडसणि॥स्वरूपबोलतिनिर्वचुनि॥ए

वंशाद्धज्ञानिअतिचतुर॥५३॥यापरिंजेपंडित॥ज्ञानाभिमानेंउन्मत्त॥तेणेंअभि
मानेंवितेथ॥भजनिंनिश्चितविमुखकेले॥५४॥एकअज्ञानसर्वथा॥स्वप्निंनेण
तिपरमार्था॥तेनेणपणेंवित्तवत॥श्रीजगन्नाथानभजति॥५५॥सळिउंसाचिच
विगाढ॥नेणोनिपाचुरलाकरडि॥तेविनेणोनिहरिभक्तिचिगोडि॥अज्ञानेंबापुडें
विषयलुब्ध॥५६॥आलोडुनिवेदशास्त्रार्थ॥ज्ञातेपणेंजेपंडित॥गर्वेहेळसितिभ
क्तिपथ॥अतिउन्मत्तज्ञातृत्वें॥५७॥जेविज्वरिताचेंमुख॥दुधमानिकडुविख॥ते
विज्ञानगर्वेंपंडितदेख॥ठेलेविमुखहरिभजनिं॥५८॥यापरिज्ञानाभिमानि॥वि
मुखजालेहरिभजनिं॥तेजन्हिवर्णामाजिअग्रणि॥तरिंअधःपतनिंपडतिल॥५९॥
होकांवर्णामाजिअग्रणि॥जोविमुखहरिचरणि॥त्याहुनिश्वपचुश्रेष्ठमानि॥जो
भगवद्भजनिप्रेमळ॥६०॥आह्मिंमुक्तहेंमानुनि॥जेविमुखभगवद्भजनिं॥तेप

चिजतिअधःपतनिं॥तिर्यग्योनिजन्ममरणें॥६१॥मनुष्यदेहिंजेंभजननष्ट॥तेहोति
गास्थानभ्रष्ट॥अधःपातेंभोगितिकष्ट॥अतिउद्भटयातना॥६२॥ज्ञानाभिमानेंजे
नभजति॥तेघोरोटपतनिंपचिजति॥अज्ञानाहितेचिगति॥सर्वथानृपतिलक्षणींनये॥
॥६३॥ ॥श्लोक॥ ॥दूरेहरिकथाकेचिद्दूरेचाच्युतकीर्तनं॥स्त्रियःशूद्रादयश्चैवतेनु
कंप्याभवादृशां॥एकापित्याचेदोघअर्भक॥एकुप्रबुधएकुबाळक॥पिताअवमानितांदेख॥
ताडिजनकप्रबुधासि॥६४॥बाळकपित्याच्यामाथांचढे॥जरिलातहाणेतयाक
डे॥तरित्यासिदोषुनघडे॥दोषसांकडेंसज्ञानासि॥६५॥ज्ञात्यापासुनिभजनग
के॥तेकवळिजतिमहादोषें॥अज्ञानेंतरतिभाविकें॥साधुकृपामुखेंअनुग्रहितां॥
॥६६॥अज्ञानानाहिंविशेषबाधु॥तोसाधुविश्वासेंहोयेशुध्धु॥ज्ञानाभिमानि
यांभावविरुद्धु॥यालागिंसुवश्यबाधिअतिदोष ६८ बहुदोषुबाधि॥६७॥अज्ञा

नुविश्वासेंसाधुवंदि॥ज्ञानाभिमानिदोहिंतेंनिंदि॥यालागिंत्यांतेत्रिशुद्धि॥अवश्यबाधि
अतिदोष॥६८॥साधुविश्वासेंअज्ञानफिटे॥ज्ञानाभिमानियांविकल्पमोटे॥त्यासि
विश्वासुकदांनघडे॥अभिमानहटेंअधःपातु॥६९॥एवंविचारितांनेटेंपाटें॥अहंते
चेंबंधनमोटें॥अभिमानाऐसेंखोटें॥नाहिंवोखटेंतिहिंलोकिं॥७०॥अभिमानु
ईश्वराबाधि॥तोहिसबळकिजेसोपाधि॥अभिमानेंदेहबुद्धि॥बाधकत्रिशुद्धि
नरवरांसि॥७१॥यालागिंतेअज्ञानजन॥ज्यांसिनाहिंज्ञानाभिमान॥तेहिविश्वा
सत्यांसंपूर्ण॥साधुसज्जनअनुग्रहोकरिति॥७२॥ज्यासिलक्षणातिनिचवर्ण॥
स्त्रीशूद्रादिहीनजन॥ज्यासिकांदूरिशास्त्रश्रवण॥ज्यासिदूरिस्मरणवेदोक्त॥७३॥
ज्यासिजाल्यांसद्भावोपूर्ण॥तोहोतुकांहीनजन॥परिसत्कृपेपेसिआयतन॥
विश्वासेंसंपूर्णअधिकारुजाला॥७४॥ऐसेंसंपूर्णभावार्थि॥त्यासितुल्यांऐश्र्या

साधुसंति॥ अनुग्रहुनि तारिजति॥ कृपामूर्त्तिहिपाळु ॥७५॥ अज्ञानयापरितरति॥ आध्या ५
परिज्ञानाभिमानज्याचेमति॥ तेब्रह्मादिकांन तरति॥ त्याचिहिस्थिति मुनिसांगे॥
॥७६॥ श्लोक॥ विप्रोराजन्यवैश्योवाहरेः प्राप्ताःपदांतिकं॥ श्रौतेनजन्मनाथापिमुह्यं
सं त्याम्नायवादिनः॥ अज्ञानजेनिचवर्णे॥ भावेंधरुनिसंतचरण॥ निजविश्वासेंसं
पूर्ण॥ जन्ममरणनिरसिति॥७७॥ एरद्विजन्मेजैतिन्हि॥ स्वभावेंप्राप्तहरिचरणि॥ कां
ही ओलिंआधिकारिवेदज्ञानि॥ जन्माभिमानिअतिगर्वि॥७८॥ जन्माभिमानक ६
र्माभिमान॥ अग्रपुजचेंपूज्याभिमान॥ अल्पमात्रवेदिचेंज्ञान॥ तेवेदाभिमा
नवाढविति॥७९॥ ज्यासिप्राप्तउपनयन॥ ज्यासिभिगायत्रीपूर्ण॥ ज्याचेंहरि
सिआवडेभजन॥ त्याचेंधरितांचरण हरिभेटे॥८०॥ ऐसेउत्तमजेब्राह्मण॥
त्यांसिवेदवादज्ञानाभिमान॥ तेणेंगर्वेंपडेमोहन॥ तेंचिनिरोपणविशदसांगे॥८१॥

श्लोक॥ कर्मण्यकोविदाःलुब्धामूर्खाःपंडितमानिनः॥ वदंतिचाटुकान्मूढायथामाध्या
गिरोत्सुकाः॥ नकळेविधिविधानमंत्र॥ कोणेकर्मिकैसेंतंत्र॥ नेणोनियोगर्वथोर॥ ताठा
अपारज्ञातृत्वाचा॥८२॥ गारुडियासिविद्याथोडि॥ परिसर्वांगिंबिरिदेंगाढिं॥ कां
जाणिजाणपणेंजोडि॥ कडोविकडिआसनपूजा॥८३॥ देउनिपतंगाचेंढाळ॥ स्फ
टिकांआंगिंमाणिककिळ॥ तैसेमूर्खहिकेवळ॥ मिरवितिप्रबळज्ञानाभिमान॥८४॥
आपणविधाननेणति॥ सेखिंसज्ञानाहिनपुसति॥ आपमतिकरिति॥ लौकिकिं कर्म ५
स्थितिवाढवाव्या॥८५॥ मिथ्यामधुरशब्दचाटुक॥ जेभोगिंअणुमात्रनांहिंसु
ख॥ तन्हिंइहामुत्रभजविति लोक॥ अप्सरादिकभोगलिप्सा॥८६॥ एथभोगभो
गावेचोरवडे॥ आणिपुढेंस्वर्गभोगुजोडे॥ येणेंवचनेंबापुडे॥ यागाकडेधांवति॥८७॥
कर्त्तासर्वस्वेंनागवा॥ परिआचार्यत्वआह्लायेवा॥ ऐसियाचिबुद्धिपाहा॥ याग

प्ररोहोआरंभिलि ॥ ८८ ॥ याविंयाअतिप्रतिष्ठा ॥ नानाकर्माच्याकर्मचेष्टा ॥ करूनिदा आध्या ८
वितिखटपटा ॥ कर्मारंभुमोटाआरंभुनि ॥ ८९ ॥ नांतरिजैसामद्यपानि ॥ मद्यरसा
अमृतमानि ॥ त्यावचनगोडिलागुनि ॥ प्रवर्त्तिजेजनिस्वार्दलिप्सा ॥ ९० ॥ तेंसेविलि
याकायजोडे ॥ थितिसावधानताबुडे ॥ मगदुर्भगत्वरोकडें ॥ पिशाचत्वगाढेंआं
गिंवाजे ॥ ९१ ॥ तैसेकेवळपतनात्मक ॥ त्यानांवल्लणतिस्वर्यसुख ॥ जाणोनिप्रवर्त्त
तिमूर्ख ॥ फळकामुकअभिलाषि ॥ ९२ ॥ उंडणिंलंघुंनसकतिभिंतिसि ॥ तरिंचढों
रिघेतेसायासिं ॥ चढतांपडेआपेसिं ॥ तेविस्वर्गसुखासिदृढपतन ॥ ९३ ॥ कर्माभि ७
निवेशापडिपाडें ॥ कामलोभदृढवाढे ॥ तेणेंदांभिककरणेंघडे ॥ क्रोधाचेंचढेम
हाभरितें ॥ ९४ ॥ श्लोक ॥ रजसाघोरसंकल्पाः कामुकाअहिमन्यवः ॥ दांभिकामानि
नः पापाविहसंत्यच्युतप्रियाॅत् ॥ तेकाइकरितिलबुबापुडे ॥ शुद्धसत्वेंसांडिलेफुडे ॥

मगरजोगुणेंकामाकडे ॥ जालेधडफुडेअतिकामि ॥ ९५ ॥ तेव्हांउर्वशीच्याआवडि ॥
स्वर्गभोगाचिअतिगोडि ॥ यालागिंयागपरवडि ॥ पुण्याच्याजोडिजोडुं धांवे ॥ ९६ ॥
तेथमंत्रतंत्रद्रव्यशुद्धि ॥ नांहिंयागयजनविधि ॥ तेणेंस्वर्गनकेचिसिद्धि ॥ उक
लेदुर्बुद्धिअविहिताचारें ॥ ९७ ॥ तयाअलब्धकामासाठिं ॥ सर्वांगिक्रोधुउठि ॥ जेवि
परिपाकापाटि ॥ धरिकडुवटिआंबलाकाजिं ॥ ९८ ॥ जवंजवंपिकिजेकारिफडे ॥ तंव
तवंकडुपणगाढें ॥ तेसाकामनाशापुढें ॥ क्रोधुवाढेअत्युग्र ॥ ९९ ॥ क्रोधेंकाळियाणां
होएखरा ॥ देतुद्वेषाचाफुफुकारा ॥ पूज्यतेचापेंखरा ॥ घालिधुधुकारासाधुविद्वे निं
चा ॥ १०० ॥ ऐसाक्रोधाचावसौटा ॥ होयतमाचाचोहटा ॥ मगदंभाचेनाणवटा ॥ हिण
कसाचाखोटाविकरामांडि ॥ १ ॥ मगजोजोभेटेप्राणियां ॥ त्यासिअभिचारयाग
क्रिया ॥ लाउनिबाहेरिमुद्रिया ॥ पापाचारेंपापियाप्रवर्त्तिमांडि ॥ २ ॥ स्वधर्मांचा

फाडोवाडे॥ प्रतिपदिंपाडापडे॥ अधर्माचिखाणिउघडे॥ समूळकुडेंकर्माचर
ण॥ ३॥ तेणेंपापाचारफिकें॥ गगनचुंबितजालिटेंकें॥ मगअधर्मोत्तमाएकेंतुकें॥ घा
लितियथार्थेंसुखेंअधर्मघालणि॥ ४॥ तेथगणेंदेउनिअभिमान॥ वाढविति ज्ञाना
भिमान॥ मगनिंदितिसाधुजनां॥ विपुलातिसज्जनाउपहासयुक्त॥ ५॥ जगिसर्व
वा त्रपाहातिदोष॥ अर्थापिंदेखिल्यांनिर्दोष॥ तरिकरुनियांउपहास॥ करितिअव
काशअसदारोपणें॥ ६॥ यापरिअभिमानविदां॥ पापबुद्धिचादृढबाधा॥ सहसा
नुवादेंसदां॥ त्यांतेंसदांउपहासिति॥ ७॥ जेकांहरितेंआवडति॥ जेसदांहरिभ ८
क्तिकरिति॥ त्यांतेंसदांउपहासिति॥ अनुवादतिगुणदोष॥ ८॥ द्विजस्मरतिह
रिनाम॥ त्यानावलणतिअधर्म॥ एकोनिहरिकीर्त्तनसंभ्रम॥ म्हणतिहेंपरम
महापाप॥ ९॥ एसाजोहरिनामातेंनिंदि॥ हरिकीर्तनिंदुष्टबुध्धि॥ तेखळजाणा

वेत्रिशुद्धि॥ भजनापवादिंदुर्जन॥ १०॥ श्लोक॥ वदंतितेन्योन्यमुपासितस्त्रियोगृहे
षुमैथुन्यपरेषुचाशिषः॥ अयजंत्यसृष्टान्नविधानदक्षिणंवृत्त्यैपरंघ्नंतिपशूनतद्विदः॥
॥ टीका॥ स्त्रीकामेंअतिका
मुक॥ मैथुनापरतेंनाहिंसुख॥ येणेंभ्रमेंकाममूर्ख॥ स्त्रियाअवश्यकउपासिति॥ ११॥
यापरिंमंदबुध्धि॥ कैसेसंवादतिशाद्धि॥ मनुष्यजन्मेंहेचिसिद्धि॥ नानाभोगविधि
या भोगावोस्त्रिया॥ १२॥ जेस्त्रीभोगीसद्यसुख॥ तेंत्यागवितिअतिमूर्ख॥ वैराग्यमिषें
लोक॥ ठकिलेदेखमहामूढिं॥ १३॥ सांडुनिगृहभोगअंगना॥ ज्यावैराग्यउद्भटभा
वना॥ तेनिजकर्मेंदंडिलेंजाणा॥ नागउनिवनादवडिलेजा दैवें॥ १४॥ कायगृहा
श्रमिंदेवोनसे॥ मगवनाधांवतिपिसे॥ साचचिदेवोवनिंवसे॥ तरिमृगससेवंतर न
तिव्याघ्र॥ १५॥ घालुनियांआसने॥ देवोभेटताजरिध्याने॥ तरिबकाचिंपाळिंग
नें॥ कांपांततक्षणेंनतरतिचि॥ १६॥ एकांतिंरहिवासुविवरिं॥ तेथचिभेटताश्रीह

रि॥ तरिन तरोनियां उंदिरि॥ कांपां घरोघरिं चिंचातांति॥१७॥ देवो सर्वज्ञ चोखडा॥ आध्या
त्तणें पशुपक्षिया केला जाडा॥ तो हि लोकिं मानुनि वेडा॥ त्यागाचा गाढा पाडिला ५
मोला॥१८॥ आनंदा उपस्थ एकायतन॥ हें देवाचें वेदवचन॥ तें हिं न मनुनि अज्ञा
न॥ त्यागाचें संपूर्ण मांडिति बंड॥१९॥ मैथुनिं परमसुख॥ देवें चिरचिलें देख॥ ते हिं त्या
गुनियां मूर्ख॥ वीतरागे लोक संन्यासि होति॥२०॥ जें जगामाजि केवळ पिंसिं॥ ते हो
ति स्वयें संन्यासि॥ देवें दबडुनियांसि॥ लाविलिं भिके सिदारोदार॥२१॥ त्यागुनियां
निजस्त्रियेसि॥ कर्मत्यागे होति संन्यांसि॥ तो स्त्रीशापपाप बाधि त्यासि॥ मागतां भि ९
केसि पोटन भरे॥२२॥ हातावरि पावले दंडु॥ खोडमिशां केला मुंडु॥ हिंडति भगविं गु
डुगुडु॥ हा स्त्रीशापें वितंडु विटंबु केला॥२३॥ घेउनियां दोहिं हातिं॥ उदंडि गांडिसि ला
विति माति॥ त्रिकाळ जळिं बुड विजलि॥ ऐसि स्त्रियाशापें रव्यातिला विति त्यांसि॥२४॥

लंगोटिं लाविलि गांडिसि॥ झोळि लाविलि हातासि॥ त्याहि वरि दंडु देउनि त्यासि॥ स्त्री
शापें संन्यासीला विति भिक॥२५॥ स्त्रीसुखापरतें नाहिं सुख॥ स्त्रीत्यागापरता नाहिं
दोष॥ हें विनेणोनियां मूर्ख॥ दंडिले अनेक वैराग्यत्यागें॥२६॥ स्त्रीसंगें विण विविंभोग॥ ५
ते जाणावे अति उद्वेग॥ निजभाग्यें जे सभाग्य सांग॥ ते स्त्रियांगें भोग भोगिति नाना॥२७॥
हेंचि देवाचें सेंप्रेन्न होणें॥ जे सदां इष्ट भोग भोगणें॥ ते भोग जेणें त्यागणें॥ तें चि क्षोभ
णें देवाचें॥२८॥ स्त्रियादि भोग त्यागिलि रोकडे॥ पुढें निजमोक्षु हें वचन कुडें॥ यापरि भो
ले लोक बापुडे॥ वैराग्यवादिं पुडे नाडले एथ॥२९॥ ऐसे ऐसिया अनुवादा॥ परस्परें क
रिति संवादा॥ ह्मणति त्यागाचि बुद्धि करा॥ आह्मासि गोविंदा देवो नको॥३०॥ त्याग क
रुनि भिक मागणें॥ यापरिस भला मरणें॥ मुक्ति देखिलि नाहि कोण्हे॥ अपदा भो
गणें जगु देख॥३१॥ कोण हाचि तरि मुक्ति॥ कोंणें तरि देखिजति॥ तरि ते साच मानु

येति॥ मिथ्यावदतिवैराग्यत्यागा॥ ३३॥ ऐस्यात्यागाचिकरुनिनिंदा॥ भोगभोगावेह्लण
तिसदां॥ ऐसऐसियाअशीर्वादा॥ देतिसदांस्वाध्यायासि॥ ३३॥ स्त्रीसुखपरममानुन
स्वयेंसदांहोतिस्त्रैण॥ मगजागटतिसुषुप्तिस्वप्न॥ स्त्रियेचेंध्यानअहर्निशिं॥ ३४॥
रु नांहिंसद्गुरुचेंभजन॥ नांहिंवृद्धध्यासिपूजन॥ नांहिंअतिथिअन्नस्त्रीअधीनसर्व
स्वें॥ ३५॥ स्त्रियचेंदुखवोंनेदिमन॥ कदांनुलंघिस्त्रीवचन॥ नित्यस्त्रियेचेंअनुसंधा
न॥ सद्भावेंउपासनस्त्रियांचेंसदां॥ ३६॥ नांहिंकुळदेवताकुळानुवृत्ति॥ नांहिंपिता
माता सद्गुरुभक्ति॥ संपतिवोपितिस्त्रियेंहातिं॥ आपणसर्वार्थीतिदधीनवर्त्ते॥ ३७॥ १०
तेस्त्रीभोगभोगाव्यासि॥ धनार्जनआर्जाव्यासि॥ यागुआरंभिजीविकेसि॥ केव
ळदंभेसिंउदरार्थ॥ ३८॥ श्लोक॥ पूर्वार्धश्लोकार्थ॥ ॥ अयजंत्यसद्घान्नवि
धानदक्षिणंवस्येपरंघ्नंतिपश्नूनतह्रिदः॥ ॥ यागेहोवाविस्वर्गसिद्धि॥ हेहिनांहिं

दृढबुद्धि॥ रोकडियेजीविकाविधि॥ उपापोत्रिशुद्धिहाचिकेला॥ ३९॥ यज्ञदीक्षेचिप्रतिष्ठा
तेणेंपूज्यहोइनवरिष्ठां॥ अग्रपूजामाझावांटा॥ ऐशियाउत्कंठाआदरितियागु॥ ४०॥ ऐ
शयानानाविवंचना॥ आधिंसंकल्पुनिमना॥ मगप्रवर्तेयागयजना॥ जोडाव्याधनाकृत
निश्चयो॥ ४१॥ नपाहेविधिविधाना॥ नांहिंआदरुमंत्रोच्चारणा॥ नकरिअन्नसंपादना
कोरडियाकणाहवनमांडि॥ ४२॥ मियज्ञुकरितोंआंगें॥ ऐसेंजगापासिसांगें॥ आणिते
णेंयागयोगें॥ चालविप्रसंगेजीविकायोगु॥ ४३॥ स्वयेंनेणतिविधिविधाना॥ आणि
नपुसतिसज्ञाना॥ परिपशुंचियाहनना॥ प्रवर्ततिजाणाशवनष्टदंभें॥ ४४॥ मगते
थिचापुरोडाश॥ सेवितियथासावकाश॥ आह्मिंपवित्रजालोंनिर्दोष॥ ऐसाहिउल्ला
सलागतिकरुं॥ ४५॥ गोणताआवाहना॥ विसर्जना॥ तेथकेंचिपूजादक्षिणा॥ सत्पा
त्राचिअवगणना॥ करितिहेळनाज्ञानगर्वें॥ ४६॥ केवळजीविकेच्याआशा॥ करुं

लागतिपशुहिंसा॥ आलीयाज्ञिकयाआवेशया॥ पिंडितिठसातिहिंलोकिं॥४७॥ बोध आध्या ५
जि विकेचियादुराशा॥ अविधिकरितिपशुहिंसा॥ मजदोषुहोइलऐसा॥ कांटाळामा
नसाकदांनुपजे॥४८॥ श्लोक॥ श्रियाविभूत्याभिजनेनविद्ययात्यागेनरूपेणब
लेनकर्मणा॥ जातस्मयेनांधधियःसहेश्वरान्सतोऽन्यंतिहरिप्रियानूखलः॥१॥टी नमं ४
यापरिवर्ततिस्थिति॥ त्याहिवरिजालियासंपति॥ तेगर्वाचाभद्रजाति॥ तेस्याउन्म
तिदळोलागे॥४९॥ कांलेंडियेआलालोंढा॥ वाहाविबओलियालेंडा॥ कांकमठाच्या
तोंडा॥ मदिरेचाभांडासांपडेतैसा॥५०॥ तैसामिंएकुज्ञाताफुडा॥ ह्मणोनिंनाचेतडत ११
डां॥ सज्ञानाआल्हाफुडां॥ कवणबापुडाआनअसे॥५१॥ ऐसियाहिवरिअदृष्टता·
रत्नेंमोतिलगावस्तुजात॥ गजवाजिळॅन्यानप्राप्तता॥ तेणेंगर्वेंइंद्रामाथांमोंचे
फेडि॥५२॥ यज्ञीयागस्वाहाकारिं॥ इंद्रुआमचिआज्ञाकरि॥ त्याचिआल्हाहोउनिथो

रि॥ शाकेश्यापरिमाना वि॥५३॥ मगशिष्यसुहृद्सज्जनि॥ परीवारल्यांसेवकज
निं॥ मजसमानत्रिभुवनिं॥ समर्थुकोणिअसेना॥५४॥ जैसिकांकांटिभवंतिहरिया
ळि॥ तैसिशिष्याचिमांदियाळि॥ तेमहिमेच्यागर्वमिळिं॥ मौळिंपायातळिंध्रुवमंडळा· नी
॥५५॥ जैसेंविंचुबाविसथोडें॥ तरिप्रबळवेदनेसिचडे॥ तेविंविद्याथोडिपरिगाढें॥ गर्वा
जि चेंफुडेंअतिभरितें॥५६॥ तोअज्ञानीमोसर्वज्ञता॥ मिरविआपुलियोग्यता॥ जेविं
आंधारिंखद्योता॥ सतेजताजगमगिं॥५७॥ अल्पज्ञताविद्येसाठिं॥ वाचस्पतिना गि
णिदृष्टि॥ जेविमुंगिपाखासाठिं॥ गरुडाच्येपृष्ठिपावोदेवोपाहे॥५८॥ निखळतांब्या
चेंनाणें॥ देवोंरिघेदामोकयायेसणें॥ तेणेंआपुलेनिदातेपणें॥ मानिडेंग
णेंबळितें॥५९॥ कर्णदात्तेंबोलिजेफुडा॥ ताहिनमंडेआल्हापुढां॥ प्रत्यहिं
भारसुवर्णफुंडा॥ उपजेतेणेंगाढादाताकर्णु॥६०॥ आल्हिंनिजार्जितेंवि
हुं

तें॥ दानदेवोंसत्पात्रातें॥ मांदाळ त्वेंकर्णालें॥ विशेषुएथें तोकाइ॥ ६१॥ सदांआप
कारुचिजोडे॥ त्यासिहिअल्पउपकारुघडे॥ इतुक्यासाठिंतोकळपाडें॥ सर्वस्व
रोकडेंबुडविसदां॥ ६२॥ एवंअल्पदानासाटिं॥ दात त्याचांत्रिकूटिं॥ मेघाच्यापरि
उद्धटि॥ स्वमुखिंउटिगर्जतु॥ ६३॥ बरवेपणाचेनिपांगें॥ मदनासिविलावोंलागे
सौंदर्यमाझेंआंगें॥ दुजेंमजजोगेंअसेना॥ ६४॥ किरविलुबरवेपणासाठिं॥ राज
हंसुनाणिदृष्टि॥ कांआभ्रलिमानिंपोटिं॥ मिंहिगोमटिसीतेपरिस॥ ६५॥ तेवि
बरवेपणाचाजाण॥ थोरुचढेदेहाभिमान॥ जेविंदेखोनिहिरवेंरान॥ होसासं
पूर्णउन्मादे॥ ६६॥ यापरिकांहिंएकपराक्रम॥ केलियानमनितिन्हिंराम॥ जे
विंगोग्रहणिंसंग्राम॥ शौर्यधर्मउत्तराचा॥ ६७॥ कांआंगिचेनिमाजें॥ रानसोरुनम
निदुजे॥ तेसाबळा चेनिपुंजें॥ स्वयेंगर्जेमुसमुसित॥ ६८॥ तेआधिंचि

म्हणविलिसज्ञान॥ त्याहिवरियाज्ञिकहेंमहिमान॥ तेंयाज्ञिककर्माचरण॥ दाविति
आपणलोकांप्रति॥ ६९॥ आलियांसधर्जनांप्रति॥ आपुलिस्तवितिकर्मस्थिति॥
मगकर्ममुद्रानानायुक्ति॥ स्वयेंदावितिलोकांप्रतिते॥ ७०॥ ऐसेयाहिकर्माचारा॥
ज्ञातत्याचागर्वपुरा॥ जेविंदिवाभीतुआंधारा॥ निघेबाहिरापक्षघातु॥ ७१॥ अ
जावेलेंडोरपेटे॥ तेथज्योतिज्वाळाकदांनुमटे॥ परिधुकटलेंधूपधूपींमोटें॥
धुवेथिकटेदिग्मंडळ॥ ७२॥ यापरिनानादंभोपाधि॥ अतिगर्वाचोउन्मादिं॥ अं
धजालेसद्बुद्धि॥ तोसाधुतेंनिंदिहरिहरांसहित॥ ७३॥ जेविदाटलेनिकेवळें
दृष्टितेंकरिपिंवळें॥ मगदेखोंलागेसगळें॥ आचूडमूळेंपीतवर्ण॥ ७४॥ तेवि
निंदोपाधिअतिगर्वि॥ मंदजालिप्रज्ञाछळवि॥ मगनिर्दुष्टिंदोषुलावि॥ शुध्दा
तेंभाविअतिमळिनत्व॥ ७५॥ जोयोगियांचांमुकुटिं॥ ज्यातेंम्हणतिधूर्जवी॥

द्रुनि
याचिपाहातांराहाटिं॥ दिसेसेवटिंअतिमंद॥ ७६॥ रागेंउघ्राघातॆलिआगिं॥ यालागिंया आध्या ५
झियाचेंशिरभंगी॥ सकामतरिमोहोनिलागिं॥ नग्नुलागदेगीपाविलागे॥ ७७॥ विष्णु
सदांचाकपटि॥ कहिंनेदखोंशुध्धदृष्टि॥ वृंदापतिव्रतागोमटि॥ तेणंकेलिसेवटिंव्य
भिचारिणी॥ ७८॥ जेथविष्णुव्यभिचारवासि॥ तेवंदेच्यावृंदावनापाशिं॥ जयालगं
टं ग्यांळमिळतिराशि॥ केविसाधुत्वत्याशिमानुआह्मी॥ ७९॥ साधुमानुसनत्कुमार-
त्याशिहिवैकुंठिक्रोधथोर॥ शद्धासाटिहरिकिंकर॥ जयविजैंशापिले॥ ८०॥ श्रेष्ठ य
मानुचतुरानन॥ तोहिनीलागविहिन॥ उमानोवरिदेखोन॥ नह्मणतांसावधानबी
र्यद्रवलें॥ ८१॥ नारदुब्रह्मचारिनीजांगें॥ तोछह्मदारास्वयेंमागे॥ तोह्मह्मेंठकिला १२
तत्प्रसंगें॥ सावीपुत्रवेगेस्त्रानीव्याला॥ ८२॥ जयाथेंह्मणतिसत्यधर्म॥ तोहिकेव
ळअधर्म॥ गोत्रवधाचासंभ्रम॥ हापूर्णअधर्मधर्मासि॥ ८३॥ व्यासतरितोजारपु

त्रु॥ तेणेंचिकर्मेंपराशरु॥ द्वेशियावसिष्ठविश्वामित्रु॥ अतिमछरुपरस्परें॥ ८४॥ साधु
ह्मणोंदुर्वाशियासि॥ तोछळुंगेलाअंबरुशिशि॥ पित्तद्रोहिप्रल्हादाशि॥ साधुत्वत्या
सिकेविमानु॥ ८५॥ एवंवाखाणलेपुराणी॥ तेहिसाचेंनमनितिमनि॥ मांआतांचेवर्त
मानि॥ साधुकोणीअसेना॥ ८६॥ आइकोनियांचटगोष्टी॥ येरेंधावतियेरांपाठि॥ येकें
करितिनोंडपिटि॥ अतिचावटिउदरार्थी॥ ८७॥ एकांमुद्रामलआसनिं॥ येकेंबेसलिं
बकध्यानीं॥ परिसत्यमानेमनि॥ एसासाधुकोणिअसेना॥ ८८॥ एवंआपुलीयाचियु
क्ति॥ साक्षेपेंसाधुतेनिंदिति॥ साधुआथीहेवस्ति॥ अणुमात्रचित्तिंअसेना॥ ८९॥ जे
जेहरिचेपढियंते॥ तेतेनावडितितेयातें॥ जेविदारवविताेदर्पणातें॥ क्षोभेनिजचि
त्तेंनिर्नासिक॥ ९०॥ ज्याइश्वराचेनिवर्त्ततिजीति॥ तोइश्वरुआहेहेनमनीति॥ तो
इश्वरुआंहेकोणस्थिति॥ ऐकतुजप्रतिसांगेन॥ ९१॥ श्लोक॥ सर्वेषुशश्वत्तनुभ

त्ववस्थितं यथायथा त्वमात्मानमभीष्टमीश्वरं ॥ वदो पग ॥ तं चन श्रण्वतो बुधा मनोरथानां प्र
जोसर्वभूतांचाठाइं ॥ निरंतर अंतरिं नाहिं ॥ समसाम्यें सर्वदां पाहिं ॥ उणापुरा कहिं क
ल्पांतिं नव्हे ॥ ९२ ॥ जो सर्वांमाजि असे सर्वदा ॥ परि सर्वपणा नातळे कदा ॥ जेवि पद्म
पत्र जळसंवादां ॥ अलिप्त बुद्बुदा असोनि संगें ॥ ९३ ॥ तेवि असोनि सकळजनिं ॥ घसव
टेना जन घसणिं ॥ नभ जैसें अलिप्तपणीं ॥ नरखुडा मणि सबाह्य ॥ ९४ ॥ तेसें अलि
प्तपण न मोडे ॥ परि रवी अनंत ब्रह्मांडें ॥ ते ब्रह्मांड अंड प्रचंडें ॥ नागविडदंडें अकर्त्ता
त्मयोगें ॥ ९५ ॥ यालागी तो अंतर्यामी ॥ अभिधा बोलिजे नित्यगमी ॥ जो सर्वांचा हृद
यग्रामीं ॥ चेतनानुक्रमिं लक्षिजे ॥ ९६ ॥ त्या इश्वरा तें नित्य ध्यातां ॥ कां आवडे नाम
गीति गात्तां ॥ तरि अभीष्ट मनोरथा ॥ होये वरूपता अखंडधारी ॥ ९७ ॥ त्या इश्वरा चि
गातां गोष्टि ॥ सर्वा अनिष्टा होए तुटि ॥ जो देखतां चि दृष्टि ॥ स्वानंद सृष्टी तुष्टलाव १४

र्षे ॥ ९८ ॥ एवं सुखदाता तोचि शास्ता ॥ जो कां अंतकाचा नियंता ॥ अकाळें काळासि
सत्ता ॥ ज्याभेण सर्वथा करूं नशाके ॥ ९९ ॥ स्वासोस्वासा चिया परिचारा ॥ ज्याभेण नेम
स्त वाजे वारा ॥ ज्याचेनि धाकें धरा ॥ न विरवे सागराजळी असतां ॥ २०० ॥ ज्याचि अज्ञे
वरि जाण ॥ सूर्य चाल विदिनमान ॥ ज्याचे पुरातन आज्ञेभेण ॥ समुद्र आपण रेखा
नुलंघी ॥ १ ॥ ज्यातें सदा गाइजे वेदिं ॥ जो वाखाणिजे उपनिषदि ॥ त्याची पवित्र कीर्त्ति
दुर्बुधी ॥ स्वयें त्रिशुद्धि नाइकति कदां ॥ २ ॥ त्याचें नाम स्मरतां जाण ॥ सकळ दोषां निर्द
ळण ॥ ज्याचे हृत्तांत वंदि चरण ॥ जन्ममरण विभांडी ॥ ३ ॥ ज्याची कथा कर्णपुटीं
पडतां कल्पांच्या कोटि ॥ निर्द्ळेनि उठाउठी ॥ पाडि मीठि परब्रह्मिं ॥ ४ ॥ या परि जो
पवित्रमुर्त्ति ॥ यालागिं वेद सदा वर्णिति ॥ अभाग्य नाइकति त्याचि कीर्त्ति ॥ वार्त्ता
करीति मनोरथाच्या ॥ ५ ॥ आश्चल आपुलिया गुणागुणां ॥ नाइके वाजतेयानी

ज्ञाणा॥ तेविंनाइकोनिहरिगुणां॥ विषयसंभाषणआदरेंवदति॥ ६॥ यालागितेअतिमं
द॥ अविनितसदास्तब्ध॥ विषयालागीविषयअंध॥ अतिलुब्धलोलुप्यें॥ ७॥ श्लोक॥
लोकेव्यवायामिषमद्यसेवानित्यास्तिजंतोर्नहितत्रचोदना॥ व्यवस्थितिस्तेषुविवाहय
ज्ञसुराग्रहैरासुनिवृत्तिः॥ वेदेंनकरितांप्रेरणा॥ विषयांवरिवासना॥ स्वभावेंसकळजना॥
सर्वदाजाणासर्वांसि॥ ८॥ मांससेवनमद्यपाना॥ मिथुनिभुतमैथुना॥ येअर्थिंसर्व
जना॥ तीव्रवासनासर्वदा॥ ९॥ येथसेव्यासेव्यपरवडि॥ विवंचनाकोणनिवडि॥ लाग
लिविषयांचिगोडी॥ तेअनर्थकोडीकरितिल॥ १०॥ आगिलागल्याकापुसा॥ विझवि
तांनविझेजैसा॥ तेविविषयवंतामानसा॥ वीवेकुसहसाउपजेना॥ ११॥ जाल्यांलो
ल्यंगतबदीवासा॥ नीजमरणविसरेमांसा॥ कांमुढीचयोणेव्याआसा॥ नळी
माजीआंपैसावार्नकरुअडके॥ १२॥ दुधभिंनलेयामांजरा॥ नह्मणेद्वीजअंत्यज

घरा॥ तेविविषयउन्मतनरा॥ नकरितिविचारासव्यासेव्य॥ १३॥ खवळल्यांवीषयचा
डे॥ योनिसंकरघडेलपुढें॥ यालागीवेदेंचोखडे॥ वर्णाश्रमपाडेंविभागकेले॥ १४॥
जैसेंआर्षांपृथ्वीचेंआंग॥ तेथसप्तद्विपेंकरुनिंभाग॥ मगभिंन्नाधीकारेंचांग॥ धरा
सांगआक्रमिलि॥ कांआवृतमेघजळा॥ धरणेंधरुनिंघालीजेतळां॥ मगनेमेंवि
टाळेटाळा॥ पीकालागीजळाकाढीजेपाट॥ १५॥ अनियमानादाकारा॥ साधुनिकी
जेवांजांतरा॥ मगनानाध्वनिमधुकरा॥ वाजवीजेयंत्रासप्तस्वरेंजेवि॥ १६॥ तैसेउ
उत्स्रंखळाविषयांशि॥ वेदेंनेमिलेंनेमासि॥ तेचिवेदाज्ञाऐशि॥ एकतुजपाशिंसां
गेन॥ १७॥ आवरावेंयायोनिभ्रष्टा॥ मैथुनिवीवाहप्रतिष्टा॥ लाविउनियांनिजनि
ष्टा॥ वर्णवरिष्टानेमिलें॥ १८॥ ब्राह्मणुजातांरजकिपाशि॥ तेतंवकडुनलगेत्या
शि॥ रजकुजातांब्राह्मणीपाशि॥ तीरवटत्याशीनलगे॥ १९॥ भलेतिस्त्रीभलतान

र॥ मैथुनीहोयेयोनीसंकर॥ तोच्चुकवावेयाप्रकार॥ विवाहनिर्धारनेमीलावेदें॥ २१॥ आध्या ५
धर्मपत्नीपाणिग्रहण॥ विवाहींनेमिलासवर्ण॥ तेथपंचमसप्तमत्यजुनौ॥ गोत्रिंल स्च
ग्नकरुंनये॥ २२॥ तिन्हिंवेदतिन्हिंवर्ण॥ वेदेंसांडुनीयांजाण॥ संवेद आणिसवर्ण पा
णिग्रहणनेमिलें॥ २३॥ कन्यासवेदसवर्ण॥ जीशिनाहिंरजोदरूषण॥ तेहीपीत्या
पाशिंयाच्चुन॥ करावेंलग्नविधानोक्त॥ २४॥ धर्मअर्थकामचरण॥ अत्रैन्येनकरावें
आपण॥ ऐशिवाउनियांआण॥ पाणिग्रहणवेदोक्त॥ २५॥ करीतांवधुवरापाणिग्र १६
हण॥ साक्षदेवद्विजहुताशन॥ इतरस्त्रियामातेसमान॥ स्वदारागमननेमीलेंवे
दें॥ २६॥ एवंनेमुनिवीवाहाशि॥ वेदरायाचिआज्ञाऐशि॥ सांडुनिसकळांस्त्रियां
शि॥ स्वदारेपासिमैथुन॥ २७॥ दिवामैथुननाहिंस्त्रीयेशि॥ रात्रित्यजुनिपूर्वापरा
पाहाराशिं॥ मैथुनस्त्रियेपाशि॥ मध्यरात्री॥ २८॥ नेमिलेंस्वदारामैथुन॥ ते

हीअहोरात्रीनाहीजाण॥ प्रजार्थस्त्रीयेसेवन॥ ऋतुकाळिंगमननेमस्त॥ २९॥ ऋतु
काळींज्यास्त्रीगमन॥ तेपुरुषब्रह्मचारीजाणसंपूर्ण॥ वेदुनिवृतिपरआपण॥
त्यागरूपेंजाणभोगातेनेमि॥ ३०॥ आत्मावैपुत्रनामासि॥ पुत्रजालेयास्त्रीयेशि॥
शनैशनैविषयांशि॥ निजआज्ञेत्रीत्यागवीवेदु॥ ३१॥ सेवावयाआमिषा॥ वेदेंनेमुकेला
केसा॥ नघडाव्यापशुहिंसा॥ संकटआयासाखयेंघोति॥ ३२॥ आवडीखावेयामासा॥
अथवास्वर्गीचीयाआसा॥ जेकरितिपशुहिंसा॥ तैयापुरुषाअधःपतन॥ ३३॥
निष्कामकर्मिपशुहिंसा॥ करितरितोनिष्कामुकेसा॥ तेथनिगमाचानेमुऐसा॥
र्व्यमुक्षअहिंसासर्वधर्मि॥ ३४॥ नित्यकराव्यामांसभक्षण॥ यज्ञीपुरोडाससेवन॥
तेहिपरिमीतजाण॥ स्वेच्छामांसस्वादनवारीलेवेदें॥ ३५॥ यागुकरुनिसुत्राम
णि॥ प्रवर्त्तावेंमद्यपानी॥ हेवेदाज्ञाजोसत्यमानी॥ तोस्वधर्माचरणीनागवला॥ ३६॥

जेकर्मिंमद्यपानघडे । तोस्वधर्मह्मणतांजीभ्रंशडे । लालुप्येंभुललेबापुडे । देवावि
षयांकडेओढिति ॥ ३७ ॥ यागुकरितांसुत्रामणि । स्वयेंनकावेंमद्यपानि । तेयज्ञत्रे
षआवघ्राणि । परिसर्वथावदनीघालुंनयें ॥ ३८ ॥ हेविषयांचेंत्रिविधवीदारण । मै
थुनमांसमद्यपान । यदर्थिंचीनिवृत्तीचीप्रमाण । हेंमनोगतपुर्णवेदाचें ॥ ३९ ॥ वि
षयांपासुननिवृत्ति । वेदुविभ्भागेंहेचिद्योति । परीधरावीविषयाशक्ति । हेवेदोक्ति
सर्वथानघडे ॥ ४० ॥ वेचुनीयांनीजधन । करुनियांविवाहयज्ञ । सेवावेंमद्यमांस
मैथुन । हेंवेदवचनकदांनघडे ॥ ४१ ॥ श्लोक ॥ ॥ धनंचधर्मैकफलंयतोवैज्ञानं
रा सविज्ञानमनुशांति ॥ गृहेषुयुंजंतिकलेवरस्यमृत्युंनपश्यंतिदुरंतवीर्यं ॥ १२ ॥
टी० ॥ नाईकोनिभगवत्कथा । ज्ञानाभिमानीनाडलेतत्वता । धनेंपरमार्थुयावाहा
ता । तोहीस्वधर्मतानलविति धर्मी ॥ ४२ ॥ विषयांचियाकामना । सर्वस्वेंवेचिति ध

ना । तेंचिधर्मार्थवेचीतांजाण । सांडीप्राणकवडयासाठी ॥ ४३ ॥ जयाधनाचेनिपांगें
हाधर्मुचिआलासेनीजांगें । तेविपायाळाचेनियोगें । महानिधिवेगेंआतुडेहाति
॥ ४४ ॥ बीजतेथेंसद्रुमफळ । चंदनुतेथेंपरीमळ । जळाचांगांईकेवळ । नांदतिसकळ
रसस्वाद ॥ ४५ ॥ देहतेथजसेकर्म । रुपतेथवसेनाम । धनतेथउत्तमोत्तम । सकळध
र्मसदावसति ॥ ४६ ॥ जेविएकादशिव्रतयोगें । जागरिंगीतनृत्यपांगें । तुष्टलादेवो
लागवेगें । आतुडेनीजांगेंनीजभक्तांकरीं ॥ ४७ ॥ तेविधनाचियापांगेंपाठिं । पर
मधर्मेंशिंपडेगांठि । धर्मवेथाउगउठी । ज्ञानाचीभेटीज्ञानेंशिं ॥ ४८ ॥ चंद्रास्तववा
ढतिकळा । जीवनास्तवजीवाळा । तेविंधनास्तव~~वाढतिकळा जीवनास्तवजी~~
वाळा ॥ ४९ ॥ धर्मुतेथशुध्धज्ञान । ज्ञानतेथेंवीज्ञान । विज्ञानतेथसमाधान ।
शांतिसंपूर्णनांदेतेथें ॥ ५० ॥ येवढेंफळज्याधनापाशिं । मुर्खवेचितिविषयांशि ।

देहलोभें भुललीपिंडिं। आंगीचामृत्युसिविसरले। ५१ जळतेघरिं ठेवाठेवणें।
मरत्यादेहासुखवाडकरणें। तोनागवलावेडुलणे। तेंवेदाचेंबोलणेंनाइकतिको
ण्ही। ५२ उपजलेनिदिवसेंवसें। देहातेंकाळुग्राशीतुअसे। हेंनीत्यनवेंमरण
केसें। देहलोभेंपासिवीसरले। ५३ ज्याचेंत्यादेखतांकेसा। काळेंगीळिलाबाळ्व
यसा। मुरडुनिघसाग्रासीकाळें। मेगतारुण्याचिदसा। ५४ गीळलियातरु
णपण। आणिवार्द्धक्यकंपायमान। ऐसेंकाळाचेंविंदाण। दुर्धरपुर्णब्रह्मादिकां।
५५ जेयाचेनिचपेटघातें। मरणआणिअमरांथें। मांमुर्खतेथेंजीविताते।।
अक्षयचीतेंदृढमानिति। ५६ मुळिंदेहचितवंअनित्य। मांतेथीचेभोगका
यशाश्वत। परिधनवेंचुनिविषयार्थ। भुललेभ्रांतस्त्रीभोगा। ५७ ऐसेनश्व
रभोगजगीं। तिभोगावयारीघावें स्वर्गी। तदर्थप्रवर्ततियागीं। भोंगवेगीभोग
ती ला

छा। ५८ सुखभोगावेयावेगीं। पतंगुजेविघालिआगीं। तेविइहामुत्रभोगी। प
तनालागींपावति। ५९ स्त्रीआमिषमद्यपान। हेवेदोक्तभोगजाण। एथकेविघडे
पतन। तेंवेदाचीधाननेणतिमुर्ख। ६०। श्लोक॥ यद्घ्राणभक्षोविहितःसुरायास्तथा
पशोरालभनंनहिंसा॥ एवंव्यवायःप्रजयानरत्यइमंविशुद्धंनविदुःस्वधर्मं॥१३॥ टीका॥
वेदविहितकर्माचरण। तेथसर्वथानव्हेपतन। जेथचुकेवेदविधान। तेथपावेप
तनसज्ञाना। ६१ वेदिच्याअर्थवादासरिसा। मनिबांधोनिभोगआशा। यज्ञ
मिसेंपशुहिंसा। भोगलीप्साकरुंधांवति। ६२ वेदें बोलिलेंआलंभन। त्यानां
वल्हणतिपशुहनन। हेंसकाममानीतिविधान। निष्कामाहननकदांनघडे। ६३
निष्कामाक्रियायागयजन। स्वधर्मार्थकरावयायज्ञ। तेथपशुचेंआलंभन। सर्व
थाहननकरुंनये। ६४ पशुचेनकरुनिहनन। देवतोद्देशेंअंगस्पर्शनि। यानांव

bोलीजेअ न। हेंयज्ञाचरणनिष्कामा ६५ हरिचंद्राचांयागीं। शुनःपुछ आध्या ५
पशुप्रसंगं। तेणेंघातलागोंनेदितांआंगीं। वेदोक्तप्रयोगींयज्ञसिध्धिकेलि।
६६ वेदोक्तमंत्रभागार्थ वेदसुखीकरुनीसमर्थ आपणजालानिर्मुक्त हारु
ग्वेदार्थआल्लणिं ६७ यापरिपशुघात यज्ञीनलगेनिश्चित तोहरिचंद्रयागा
र्थ पशुघातनीवारि ६८ येमीमांसकाचेंमत देवतोदेशेंजोपशुघात यानां
वआलंभनह्मणत स्वर्गफळार्थअवस्यक ६९ केवळमांसभक्षणार्थ जेकरि
तिपशुचाघात हिंसादोषुतेथेंप्राप्त ऐसेंबोलतमीमांसक ७० देवतोदेशेंपशु १२
चाघात तेणेंस्वर्गभोगुहोयेप्राप्त तोहिभोगक्षयेंक्षयाजात तेणेंहिंसाप्राप्त
याज्ञिका ७१ एवंतेथपशुहनन तेंकर्मसदोषपुर्ण यालागिंतेथअधःपतन
बोलिलेंजाणयाज्ञिका ७२ यागुकरितांसुत्रामणिं पुरोडाशुघ्यावाआघ्रा

णिं परिप्रवर्त्तावेंसुरापानिं हेंवेदविधानीअसेना ७३ वेदेंविहिलेंपाणिग्रह
ण तेंप्रजार्थस्वदारागमन परिरत्यर्थनित्यमैथुन हेंवेदज्ञाजाणअसेना ७४
मद्यमांसमैथुनप्रसंग स्वेच्छानकरावेयाभोग वेदेंद्योतिलाविवाहयाग भो
गत्यागनीयमार्थ ७५ नेणोनिऐसेयापशुधर्मा यागमीसेंअधर्मा प्रवर्त्तोनि
काम्यकर्मा भोगसंभ्रमाभोगीतिमुर्ख ७६ श्लोक॥ येत्वनेवंविदोसंतःस्तब्धाः
सदभिमानिनः॥पशून्घ्नंतिविश्रब्धाः प्रत्यवादंतितेच नेणोनिशुद्धवेदविधाना
थें अतिगर्वाचेंउध्धतें आपणेयामानुनिज्ञाते अविधिपशुतेंघातुकरिति।
७७ केवळअभिचारमंत्तें पावोनिसकळभोगातें ऐसेयामानुनिविश्वासा
तें तें स्वइछापशुथेंघातुकरिति ७८ अविधिपशुथेंघतांति त्यायाज्ञिकाचेदे तें
हांति मारिलेपशुमारुंयेति सकळकतांकांतिघेउनि ७९ एवंनिमालियाया

ज्ञीकाशि॥ भक्षीलेपशु भक्षीतित्याशि॥ जैसेंसेविलेविखप्राण्याशि॥ ग्राशिप्राणा
शिसमुळ॥ ८०॥ श्लोक॥ द्विषंतःपरकायेषुस्वात्मानंहरिमीश्वरं॥ मृतके सानुबं
धेस्मिन्बद्धस्नेहापतंत्यधः॥१५॥ टिका॥ परमात्माजोश्रीहरि॥ तोअंतर्यामिंस
र्वशरिरिं॥ तेथपराचाजोद्वेषुकरी॥ तेणेंद्वेषिलाहरिनीजात्मा॥ ८१ पराशिकरिजोअ
पघातु॥ तेणेंकेलानीजात्मघातु॥ त्यासिसहकुटुंबअधःपातु॥ रौरवांतुतेबुडवीति॥
८२॥ श्लोक॥ येकैवल्यमसंप्राप्तायेचातीताश्चमूढतां॥ त्रैवर्गिकाह्यक्षणिका आ
त्मानंघातयंतिते॥१६॥ सज्ञानस्वतारेतेति॥ अज्ञानसज्ञानाशरणयेति॥ तेणेंत्या २०
शिकैवल्यप्राप्ति॥ त्याचिवचनोक्तिविश्वासे॥ ८४॥ जेअज्ञाननासज्ञान॥ ज्यांसिकै
वळज्ञानाभिमान॥ ज्यांचेंविषयिंलोलुप्यमान॥ तोपुरुषुपुर्णआत्मघाति॥ ८५॥
साधावेयाअर्थकाम॥ जेकरितिअभिचारधर्म॥ हेंत्रैवर्गिकघोरकर्म॥ आत्मघा

श्लोक॥ एतआत्महनोशांताअज्ञानेज्ञानमानिनः॥ सीदंत्यकृतकृत्यावैकालध्वस्तमनोरथा॥१७॥ टी॰
तिपरंज्याचेत्यां॥ ८६॥ देहाचीयागोमटिया॥ जेकरितिअभिचारक्रिया॥ तेणेंकर्मेंआ
पणआपणीया॥ श्रजीलारायानीजघातु॥ ८६॥ जोस्वयेंबसलीखांदितोडी॥ तोखां
दिसहितपडेबुडिं॥ तेविकाम्यकर्माच्यावोढि॥ क्रियेशिरोकडीअधःपात॥ ८७॥ का
मक्रोधिंअतिअद्भुत॥ क्रूरकर्मिजेअशांत॥ आपआपण्याअनहीत॥ निजात्मघा
तजोडीला॥ ८८॥ स्वयेंकर्मकरितिअविधि॥ तेचिह्मणतिशुद्धविधि॥ अज्ञानतेंचि
प्रतिपादि॥ ज्ञानविशुद्धिह्मणोनियां॥ ८९॥ तेंकाम्यकर्मिंछिळिलें॥ किंमाहामोहेंआ
कळिलें॥ गर्वदंभादिभेदेंखिळीलें॥ काळसर्पेंगीळिलेंसद्बुधिसि॥ ८९॥ गर्वादिज्व
रीतमुखें॥ गोडपणीकडुगकें॥ वीषप्रायवीषयसुखें॥ अतिहरिखेंसेवीति॥ ९०॥
ऐसेयाविषयांलागीपाहो॥ आत्मानुनीनीजदेहो॥ रचुनिनानाउपावो॥ अर्थ
संग्रहोस्वयेंकरिति॥ ९१॥ श्रीगणे॥ श्लोक॥ हित्वात्मायासरचितागृहापत्यसुहृ

निरयव्रजकाळीयरचिता।।

छ्रियः।।तमोविशांत्मनिष्ठंतोवासुदेवपराङ्मुखाः।।१८।। ।।टिका।। ।।
मरणेंशिंझडेघेत।श्रीमेळविलिश्रीमंत।ग्रहदारापुत्रवित्त।नानावस्तुजातसं
ग्रहे।९२ऐसेभोगआयासयुक्त।सांडुनीज्ञानगर्विसमस्त।ज्ञानाभिमानेंनेई
जत।आंधांतमांतअतिगर्वि।९३जेथैंआंधाराचेडोळे।होउनिगाकतिआंधळे
जेथमोहोरात्रीचिंकाळें।अंधतममेळेंअधिककाटे।।९४।।जयाआंधाराथैंप्रतें
काशुयेतां।जेथगाढमुढअवस्था।अतिमौढ्यतास्वयेंपावे।९५जेथसुषुप्तिशि २१
ळापलागे।अळसुआळसेजेसर्वांगें।तेथघरबांधोनीनिजांगें।निंदाक्रोधुदो
घेसदांवसति।९६।तेथभजनविमुखांनरां।अधःपातनअभीमानद्वारा।जेवि
अयावींपडिलाचिरों।तेविबाहीरानीघोंनशके।९७जोवासुदेविंसदाविमुखः।
ज्यांसिहरिभजनिंनाहिंहरिख।त्यांचिदशाहेअधोमुख।अतिदुःखेंदुःख।।

गोगिति।९८।ऐसिअभक्ताचिगति।सांगितलिआहाचस्थिति।वांचुनित्याचियेदु
र्गति।वाग्देवताभीतिपष्टवदतां।९९।अभक्ताचिगतिबोलणें।रायापरिसचांगमुके
होणें।प्राणुजावोकांसर्वप्राणें।परतेंदुःखकोणेबोलावें।३०१।रायातुझेप्रश्नुकाजी
हेदशाबोलणेंपडेआजी।येरविंअभक्तवादेंआत्मामाजी।वाचेचिपांजीविटाळलीना
हिं।१।यावरिआतांनृपनाथा।वक्ताआणीसमस्तश्रोता।रामस्मरणेंतत्वता।वाचेशि
प्रायश्चित्तसवेगकीजे।२।आइकोनिअभक्तांचिगति।अतिशयेंसिदुःखप्राप्तिः।
राजाकंटाळतांचित्तिं।यालागिंनिश्चितिंहरिनामस्मरे।३।ज्यास्मरवीलेंहरीसें।
तोचियांशिपुसोंयेथें।युगानुयुगींभक्तत्यांभजे।कोणविधीभेंभजनकरीति।४।
राजोवाच।।श्लोक।।कस्मिन्काळेसभगवान्किंवर्णःकीदृशोनृभिः।।नाम्नावाकेन
विधिनापूज्यतेतदिहोच्यतां।।१९।। ।।टिका।। ।।ज्याचेनिस्मरणेंतत्वता।क

र्मोकर्मेनुधरितिमाथा। त्याभगवंताचिकथा। माझीयाहितालागीसांगा। ५। जोपर आध्या ५
मात्माश्रीहरी। श्रुष्ट्यादियुगयुगांतरिं। कोणेंनामेंरूपेंवर्णाकारिं। भक्तकैश्यापरि
पुजिति। ६। आणितेकाळींच्याप्रजा। कैसेनियजितिअधोक्षजा। कवणेविधिकरि
तिपूजा। तेंयोगीराजासांगीजे। ७। तुमचेमुखिंचेंरूपावचन। त्यापुढेंअमृतहिगो
ण। वचनेंपरमानंदुपुर्ण। जन्ममरणउछेदि। ८। त्याहीमाजीभगवद्गुण। युगानु
वर्तिनारायण। त्याचेंभजनपुजनविधान। क्रुपाकरूनिसांगीजोस्वामी। ९। आइ
आइकोनिरायाचेंवचन। संतोषलेआघवेजन। जाणोनिहरिगुणाचेप्रश्न। क २२
निष्टकरभाजनबोलताजाला। १०। श्लोक। करभाजनउवाच। । कृतंत्रेताद्वापरंचकलि
रित्येषुकेशव। नानावर्णाभिधाकारोनानैवविधिनेज्यते। २०। टी। नानावर्णनानाका
रें। नानानामनामोपचारें। कृतत्रेतादिद्वापारें। भक्तनिर्धारिंकेशउयजिति। ११।

श्लोक। मनुष्यास्तुतदाशांतानिर्वैराःसुहृदसमाः। यजंतितपसादेवंशमेनचदमेनच। २१।
तेकाळींचेसकळनर। सदाशांतनिर्वैर। समताबुद्धिनिरंतर। सुहृन्मित्रपरस्परें। १८। २।

ककारब्रह्मावकारविष्णु। सकारस्वयेंत्रिनयनु। केशवतोगुणविहिनु। प्रकाशकुपु
र्णतिहिंचा। १२। केशवकेवळअर्धमात्रा। नयेव्यक्तअव्यक्ताउच्चारा। व्यापेंविण
व्यापकखरा। सबाह्याभ्यंतरायेकत्वें। १३। तोचियुगपरत्वेंरूपनाम। यजनविधि
क्रियाधर्म। भक्तपुजितिपुरुषोत्तम। तोअनुक्रमअवधारिं। १४। श्लोक। कृतेशु
क्लश्चतुर्बाहुर्जटिलोवल्कलांबरः। कृष्णाजिनोपवीताक्षान्बिभ्रद्दंडकमंडलुं। २१। टी।
कृतायुगिंश्वेतवर्णधर जटिलचतुर्भुजवल्कलांबर दंडकमंडलांकितकृष्णाजि
नब्रह्मसुत्र अक्षमाळाहातिं १५ ब्रह्मचर्यदृढव्रत येचिचिन्हिंचिन्हांकित
परमात्मामूर्तिमंत कृतायुगीभक्तयापरियाजति १६ तेंतपेंकरावेंदेवयजन
त्यातपाचेंमुख्यलक्षण शमदमसाधुनिसंपूर्ण भगवद्भजनस्वयेंकरिति १७
तेंदेवाचेंनामोच्चारण दशधानामीनामोच्चारण तेचिंनामेंकोणकोण ऐक
×सावधाननृपनाथा×

सावधाननृपनाथा ॥ १९ ॥ श्लोक ॥ हंसः सुपर्णोवैकुंठो धर्मोयोगेश्वरोमळः ॥ ईश्वरः
पुरुषोव्यक्तः परमात्मेतिगीयते ॥ २३ ॥ टिका ॥ ॥ हंससुपर्णवैकुंठ ॥ धर्मयोगेश्वर
श्रेष्ठ ॥ अमळईश्वरवरिष्ठ ॥ पुरुषोत्तमनामापरमात्माह्मणति ॥ २० ॥ तेकाळिंचेभक्त
श्रेष्ठ यानामाचानामपाठ ॥ गायनकरितिघडघडाट ॥ भवसंकटनिर्दळिति ॥ २१ ॥ हें त्रे
तायुगिचेंयजन ॥ तुजसांगीतलेंसंपूर्ण ॥ आतांत्रेतायुगिचेंभजन ॥ मुर्तिचेंध्यानतें
आइक ॥ २२ ॥ श्लोक ॥ त्रेतायांरक्तवर्णोसौचतुर्बाहुस्त्रिमेखळः ॥ हिरण्यके
शस्त्रय्यात्मास्त्रुकस्त्रुवाद्युपलक्षण ॥ २४ ॥ टी ॥ त्रेतिंयज्ञमुर्त्तिपुरुषोत्तम ॥ रक्तवर्ण
ज्वळनोपम ॥ पिंगटकेशानिर्धुम ॥ देवदेवोत्तमचतुर्बाहु ॥ २३ ॥ तैयायज्ञपुरुषानिर्म २५
ळा ॥ त्रिगुणात्रिमेखळा ॥ वेदत्रयिचापुर्णमेळा ॥ मूर्त्तिचासोहाळातदात्मकुचि ॥ २४ ॥
स्त्रुकस्त्रुवापाणिग्रहण ॥ हेंचितेयाचेंउपलक्षण ॥ त्रेतायुगिनारायण ॥ येणेंरुपेंजा

जाणनिजभक्तध्याति ॥ २५ ॥ श्लोक ॥ तंतदामनुजादेवंसर्वदेवमयंहरिं ॥ यजंतिवि
द्ययात्रय्या धर्मिष्ठाब्रह्मवादिनः ॥ २५ ॥ टिका ॥ तैंचेंमनुष्यजाण ॥ त्रैवेदिंकरितिभजन ॥
सर्वदेवस्वरुपहरीपूर्ण ॥ यापरिजनत्रेतायुगींचें ॥ २६ ॥ त्रेतायुगींसर्वहिनर ॥ वेदोक्तीं
नित्यसादर ॥ सर्वहिभजनेंतत्पर ॥ धर्मिष्टसमग्रअतिधर्मिक ॥ २७ ॥ तेधर्मिष्टधार्मि
कजनें ॥ अष्टनामिंनामस्मरण ॥ गजरेंकरितिसदापठण ॥ तेंनामींभीधानआइकरा
या ॥ २८ ॥ श्लोक ॥ विष्णुर्यज्ञः पृश्निगर्भः सर्वदेवउरुक्रमः ॥ वृषाकपिर्जयंतश्च यं
उरुगायइतीर्यते ॥ २९ ॥ टिका ॥ विष्णुयज्ञपृश्निजन्मा ॥ सर्वदेवउरुक्रमा ॥ वृषाकपि
जयंतनामा ॥ उरुगायपरमा नामेंस्मरति ॥ २९ ॥ द्वापारिंभगवध्यान ॥ तेयुगींचेपुजा
विधान ॥ भक्तकैसेकरितिभजन ॥ नामस्मरणतेंआईका ॥ ३० ॥ श्लोक ॥ द्वापरेभगवा
न्श्यामपीतवासानिजायुधः ॥ श्रीवत्सादिभिरंकैश्चलक्षणैरुपलक्षितः ॥ ३१ ॥ टी ॥

द्वापरिंघनश्यामवर्ण।। अतसिपुष्पप्रभासम।। पितांबरेंपरिधान।। श्रीवत्सचिन्ह आध्या ५
अंकित।। २१।। शंखचक्रपद्मगदा।। च्यारिभुजासायुधा।। येहिंलक्षणगोविंदा।। ल
क्षीतिसदानिजभक्तभजनि।। २२।। श्लोक।। तंतदापुरुषंमर्त्यामहाराजोपलक्ष
ण।। यजंतिवेदतंत्राभ्यांपरंजिज्ञासवोन्रप।। २३।। टीका।। सशांकछत्र आणिचा
मर।। राजलक्षणिंराजोपचार।। यापरिद्वापारिंचेनर।। अतिसादरपुजेति।। २३।। श्री
धरपावावेयापरात्पर।। वैदिकतांत्रिकपुजामिश्र।। तत्वजिज्ञासुकरितिनर।। भज २४
नतत्परयापरि।। २४।। तेकाळिंचेंनामस्मरण।। जेणेंहोयेकळिमळदहन।। त्याना
माचेंअभिधान।। ऐकसांगेनन्रपनाथा।। २५।। श्लोक।। ।। नमस्तेवासुदेवायन
मःसंकर्षणायच।। प्रद्युम्नायानिरुध्धायतुभ्यंभगवतेनमः।। २६।। टीका।। ना
रायणायऋषयेपुरुषायमहात्मने।। विश्वेश्वरायाविश्वायसर्वभूतात्मनेनमः।। २७।।

वासुदेवातुजलोटांगण।। संकर्षणातुजनमन।। प्रद्युम्नाप्रणम्यपुर्ण।। अभिवंदनअ
निरुध्धा।। २६।। नारायणाऋषिवरा।। महापुरुषासुरेंद्रा।। विश्वरूपाविश्वेश्वरा।। महात्म्या
श्रीवरानमनतुज।। २७।। सर्वभूतेंतूं भुतात्मा।। तुजनमनपुरुषोत्तमा।। द्वापारिंऐसिया
नामा।। न्रपोत्तमासदास्मरति।। २८।। ।। श्लोक।। इतिद्वापरउर्वीशस्तुवंतिजगदी
श्वरं।। नानातंत्रविधानेनकलौवपितथाश्रृणु।। ३०।। टीका।। येइंनामिंस्तुति
स्तवन।। द्वापारीचेंकरितिजन।। आत्तांकळियुगिचेंभजन।। तंत्रोक्तविधानऐक
राया।। २९।। श्लोक।। कलौकृष्णत्विषाकृष्णः सांगोपांगास्त्रपार्षदैः।। यज्ञैसंकी
र्त्तनप्रायैर्यजंतिहिसुमेधसः।। ३१।। टीका।। कळयुगिंश्रीकृष्णदेवो।। वर्णेकृष्ण
वर्णुचिप्रभावो।। प्रभाइंद्रनिळकिळसमुदावो।। मुर्तितेशोभायमान।।
।। ४०।। मुर्तिसर्वांविविंसांगा।। वेणुविषाणादिउपांगा।। च्यारीभुजापराक्रमसांगा

आयुधें अव्यंग शंखचक्रादिकिं॥ ४१॥ पृष्ठभागिं निजपार्षद॥ नंदसुनंदादि सायुध॥ क
लियुगिं प्रज्ञाप्रबुद्ध॥ यापरि गोविंद चिंतिलिसदा॥ ४२॥ मधुपर्कादिक विधान॥ सांगा के
लें जें पुजन॥ तें हिं मानुनियां गौण॥ आवडे कीर्तन कळयुगीं कृष्णा॥ ४३॥ नवलैकेसें रा
जाधिराजा॥ कीर्त्तन तेचि महापुजा॥ ऐशि आवडि अधोक्षजा॥ कीर्त्तनें गरुडध्वजा॥
उल्हासु सदां॥ ४४॥ कीर्त्तिपढीये गोविंदा॥ यालागिं सन्मानि नारदा॥ तो कृष्णकीर्त्ति
पढे सदा॥ नामानुवादु गर्जे तुसे॥ ४५॥ कीर्त्ति करितां नामानुवादु॥ संकटीं रक्षिला प्रल्हा
दु॥ कीर्त्तनें तुष्टला गोविंदु॥ छेदि भवबंधु भक्तांचा॥ ४६॥ गजेंद्र नामस्मरण॥ करितां
पावला नारायण॥ त्याचें तोडुनी भवबंधन॥ निजधामा आपण स्वयें नेला॥ ४७॥ अ
धमोधमा अतिओखटी॥ तों उरा मुआला जवचटी॥ ते गणिका वैकुंठीं॥ कृष्णें
नामासाटिं सरति केली॥ ४८॥ महादोषाचा मरिगळा॥ अतिनिष्ठा अजामेळा॥

तो हि नामें केला निर्मळा॥ प्रतापु आगळा नामाचा॥ ४९॥ नामें विनटलि गोविंदिं॥ ते
संकटीं तारिली द्रुपदी॥ नाम तोडी आधि व्याधि॥ जाण त्रिशुध्दि सदांचि॥ ५०॥ अंत
रशुद्धिचें कारण॥ मुख्य तें हरिकीर्त्तन॥ नामापरतें साधन॥ सर्वथा आन असेना॥ ५१॥
कीर्त्तनि हरिचि आवडि केशि॥ वत्सालागिं धेनु जेशि॥ कान विसंबे जेविं माशि॥ मो
हळा शिक्षणार्ध॥ ५२॥ तेविं नाम स्मरते या भक्ता॥ अतिशायें आवडि अच्युता॥ सं
दोचि अणुमात्र अवस्था॥ निजांगिं सर्वथा नीवारि स्वयें॥ ५३॥ यालागिं हरिकीर्त्ति
न गोडी॥ त्याशि लागलि धडफुडी॥ त्याशि नामाच्या वोढि॥ सोसाव्या सांकडि का
रणनाहिं॥ ५४॥ त्यासि कीर्त्तन कथाकथनि॥ चौगुणा आल्हादु उपजे मनि॥ तो उत
रला सर्व साधनि॥ पवित्र अवनि त्यांचेनि॥ ५५॥ येकचि नाम वाचे॥ सदां वसे श्री
रामाचें॥ तरि पर्वत छेदुनि पापाचे॥ परमानंदाचें निजसुख पावे॥ ५६॥ आवडीक

रितांहरिकीर्त्तन॥हृदइंप्रगटेश्रीजनार्दन॥त्याहोउनिश्रेष्ठसाधन॥सर्वथाआनअ आध्या ५
सेना॥५७॥थोरकीर्तनाचेंसुख॥निष्टातिष्टेयदुनायक॥कीर्त्तनेंतरलेअसंख्यात॥
साबडेलोकहरिनाम॥५८॥यालागीकीर्त्तनाहोउनथोर॥आनसार्‍हेंधननाहिंसु
दर॥मांकवणेंहेतुपामर॥कीर्त्तनेंनरनिंदिति॥५९॥एवंकीर्त्तनिविमुख॥तेस्वप्निं
नेदखतिसुख॥कीर्त्तनद्वेषेंमुखी॥अतिदुःखभोगीति॥६०॥ज्याचेहृदइंद्वेषसंचा
रु॥जळोजळोत्याचाआचारु॥सदाकाळींद्वेषिनरु॥दुखदुस्तरभोगिति॥६१॥क
ळियुगिंजेबुद्धिमंत॥तेनामकीर्त्तनिसदानिरत॥गाउनिनामस्मरत॥हरुषेंयु २६
क्तसप्रेम॥६२॥नानाअवत्तारअतिगहन॥त्यांतुश्रीरामकांभगवन्‌कृष्ण॥यांचें
चरित्रअतिपावें॥यांचेंचरणवंदनसांगतु॥६३॥श्लोक॥ध्येयंसदापरीभवघ्नम
भीष्टदोहं॥तीर्थास्पदंशिवविरिंचिनुतंशरण्यं॥भृत्यार्त्तिहंप्रणतपाळभवा
ब्धिपोतवंदेमहापुरुषतेचरणारविंदं॥२३॥टिका॥लक्षालक्षध्यानलक्षणें॥दे
वोदेविध्येयध्यानें॥तृणप्रायकेलेंजेणें॥हरिचरणेंतत्काळ॥६४॥यालागिंध्यानाश्रि
तेवरिष्ट॥ध्यातांछेदिकल्पनाकष्ट॥भक्तांचेंअतिअभीष्ट॥मनोरथइष्टसदा
पुरवि॥६५॥नित्यध्यातांहरिचेचरण॥करीभक्तरोगदुःखहरण॥तैसेंरायानके
जाण॥करिनिर्दळणभवरोग॥६६॥भक्तांचेपुरविमनोरथ॥तेतुंस्लणशिविष
ययुक्त॥परमानंदेंनित्यतृप्त॥निवविनिजभक्तचरणामृतें॥६७॥वानुचरणांची
पवित्रता॥शिउपायवणिवाहेमाथां॥जेजन्मभुमिसकळतिर्था॥पवित्रपणभ
क्तांचरणध्यानें॥६८॥अवचटलागल्याचरण॥पवित्रजालेपाषाण॥माझेंजा
णोनिकरितिध्यान॥त्यांचेपवित्रपणकायवानु॥६९॥जोसदाशत्रुलेंवर्त्तता॥जे
णेंचोरुनिनेलिनिजकांता॥त्याबंधुशरणांगता॥दिधलिआप्ततानीजभावें॥७०॥

कोरडि आसतेचि थोरि तैसि नव्हे गा नृपकेसरि देउनि सुवर्णाचि नगरि अचळेते
वरि स्थापिला ७१ यालागिं शरणांगता शरण्य सत्य जाण हरिचे चरण यापर
तें निर्भयस्थान नाहिं आन निजभक्तां ७२ भक्तांचि अणुमात्र वेथा क्षणु नसा
हावे भगवंता प्रल्हादाचि अतिदुःखता होय निवारिता निजांगे ७३ दवाग्नि गि
ळुनि अंतरि गोपाळ राखिले वनांतरि पांडव जळतां जोहारिं काढिले बाहेरिं
विवरद्वारें ७४ करुनि सर्वा बावोढा नित्य निवारि भक्तांचि पीडा जो कां भक्तां
चिया पिडा रणरंगिं फुडां वागवितु ७५ ते चरण वंदितां साष्टांगिं भक्तप्रति
पाळि उत्संगिं ऐसा प्रणतपाळ कृपावोघिं दूसरा जगिं असेना ७६ तरावया
भवाब्धि प्रबळ चरणाणांविना वअडंडळ अनन्यशरण सकळ तारिता कृ
ळ चरणानुरागे ७७ ते महापुरुषा श्रीचरण शरणागतां निजशरण्य ज्यां

चें सनकादिकां ध्यान अभिवंदन सद्भावें ७८ अगाध चरणाचें महिमान वा
नितां वेदां पडिलें मौन ब्रह्मा सदाशिउ आपण करितां स्तवन तद्रस्त जेले ७९
अगम्य अतर्क्य श्रीचरण जाणोनि ब्रह्मादिक ईशान साष्टांगें अभिवंदन क
रूनियां स्तवन करिति ऐसे॥८०॥श्लोक॥ सत्काममुत्सृज्य सुरेप्सितराज्य ल
क्ष्मीं धर्मिष्ठ आर्यवचसा यदगादरण्यं॥ मायामृगं सइतयेप्सितमन्वधावद्वंदे म
हापुरुष ते चरणारविंदं॥३४॥टीका॥ जे राज्यश्रियेकारणें अमर लौल्यं गत म
नें ते राज्यश्री राम त्यागणें वचनाकारणे पीत्याच्या ८१ श्रीराम धर्मिष्ठ चोख
पितृवचनप्रतिपाळकु उत्कट राज्य सांडुनि देख निघे येकायेक वनवासा ८२
वनवासाचरणिं जालां सवें घेतलि प्रीया सीता येणें बोलें स्त्रीकामता सर्वथा
श्रोतां न मनावि ८३ तरि केवळ स्त्री नव्हे सीता ते निजभक्त जाणतत्वता

सांडुनि राज्यभोगांस(म)त्तां। सेवेंच्यानिजस्वार्था आली ॥ ८४ ॥ राज्यीं आसतां रघुवि आध्या ५
विरें। दास्यदासां वाटीलें अधिकारें। तेमियें कलियेकसरें। सेवा वनांतरें आआ
वघीव करीन ॥ ८५ ॥ ते सेवा या विहाता। सकळ सेवेच्या निजस्वार्था। यालागिं च
रणचालि सिता। आलि तत्वता वनवासाशि ॥ ८६ ॥ कैसें श्रीरामासेवेचें सुख। च
रणिं चालतांना गवे दुःख। वीसरलि माया मोहेर पक्ष। अत्यंत हरिख सेवेचा ॥ ८७ ॥
ऐशी या मनोगत सद्भावा। वना आली करावेया सेवा। श्रीरामु जाणे भक्तभा २८
वा। येरां देवां दानवां कळेना ॥ ८८ ॥ नीच भक्तांचें मनोगत। जाणता येकु श्रीर
घुनाथ। श्रीरामसेवेचा स्वार्थ। जाणति निजभक्त भजनानंदु ॥ ८९ ॥ भगव
द्भजनाचे सुख। भक्त जाणति भाविक। भावेंविण भजनसुख। अनोळख
सर्वांशि ॥ ९० ॥ पूर्णभाविक भक्त सिता। हें कळलें से रघुनाथा। यालागिं तिचि

यावचनार्था। हो येधावता मृगमागें ॥ ९१ ॥ मायिक म्रगाचें सुवर्णभान। जरि जाणे र
घुनंदन। तरि भक्त लळे परिपाळण। करि धावण म्रगामागें ॥ ९२ ॥ बाळकांचे ॥ निसंदे
जाण। जेवि माउलि नाचे आपण। तेवि मायाम्रगीं धावन। करि रघुनंदन निजभ
क्त वाक्यें ॥ ९३ ॥ भलं तैसें भक्तवचन। मिथ्या नह्मणे रघुनंदन। यालागिं निजच र
णिं धावन। करि आपण म्रगामागें ॥ ९४ ॥ जो रामवाक्येंरांच्या गोष्टि। येकांता विक च
ल्पुन धरि पोटिं। तो सितेच्या वचनासाठिं। धांवे म्रगापाठीं न वलकाये ॥ ९५ ॥ ए
वं भक्तवाक्यें उगउगि। जो पाइं धांवे म्रगापाठीं। ज्याचे चरणरेणुअणु कुटी। वं
दीमुं मुगुटिं शिवादि सर्व ॥ ९६ ॥ तो म्रगमागें धावतां जाण। पावन केले पाषाण।
त्याच्या चरणा अनन्य शरण। अभिवंदन सद्भावें ॥ ९७ ॥ एवं महांपुरुषाचे चर
ण। अभिवंदनें करिति स्तवन। कळयुगीं कीर्त्तनें जन। परमपावन नित्यमुक्त ॥ ९८ ॥
श्लोक ॥ ॥ एवं युगानुरूपाभ्यां भगवान्युगवर्तिभिः ॥ मनुजैरिज्यते राजंश्रेयसा

मीश्वरोहरिः ॥ ३५ ॥ टीका ॥ एवंत्रेतादिकळियुगवरि । येहिनावरूपिं अवतारिं ॥ स
ज्ञावें तैंवानरीं ॥ भजिजे श्रीहरिश्रेयार्थ ॥ ९९ ॥ त्यामाजीकळयुगिचीथोरी । वानीजे
सज्ञानीरुषेश्वरीं ॥ जेथ हरिकीर्त्तनावारी ॥ मुक्तिच्यारिवोळगण्या ॥ ४०० ॥ श्लोक ॥
कलीसभाजयंत्यार्यागुणज्ञाः सारभागिन ॥ यत्रसंकीर्त्तनेनैवसर्वः स्वार्थोभि
लभ्यते ॥ ३६ ॥ टीका ॥ अवधारीरायासर्वज्ञा ॥ धन्यधन्यकळयुगजाणा ॥ जेथसर्व
स्वार्थहरिकीर्तना ॥ नामस्मरणासाटीहोति ॥ १ ॥ कळयुगींदोषबहुत ॥ केविहरि
कीर्त्तनिहोयेस्वार्थ ॥ तेथदोषत्यागेंगुणजेघेत ॥ तेनित्यमुक्तहरिकीर्त्तनें ॥ २ ॥ ह
रिकीर्त्तनेंशुद्धचित्त ॥ दोषत्यागेंगुणसंग्रहीत ॥ ऐसेसारभागीकळयुगाआंत ॥
परममुक्तहरिकीर्त्तनें ॥ ३ ॥ कळिच्यागुणातेंजाणते ॥ नामेंमोक्षुघडे येथें ॥ जाणो
निकरितिकीर्त्तनार्थें ॥ तेजाणनिश्चीतेंनित्यमुक्त ॥ ४ ॥ कळयुगिहेंचिसार ॥ नामस्म
रावेंनिरंतर ॥ करितिनामाचानीजगजर ॥ तेमुक्तनरन्टपनाथा ॥ ५ ॥ ॥ श्लोकःसमं

नीचा ॥ ध्यायेत्कृतेयजन्यज्ञैस्त्रेतायां द्वापरेर्चयेत् ॥ यदाप्नोतितदाप्नोतिकळौसं
कीर्त्यकेशवं ॥ ३७ ॥ टीका ॥ कृतायुगींशमदमसाधन ॥ त्रेतायुगींवेदोक्तयजन ॥ द्वा
परींआगमोक्तपूजन ॥ तांत्रविधानविध्युक्त ॥ ६ ॥ यापरीत्रियुगिंजना ॥ परमसंकट
साधना ॥ करितांहिपरिमना ॥ अणुमात्रजाणाउपरमुनके ॥ ७ ॥ तेंअवघेंचिसाध
ने ॥ कळिलाजविलिकीर्त्तने ॥ जेथेंगातांनाचतांआपणें ॥ वशाकरणेंपरमात्मा ॥ ८ ॥
आरवरेंहुंबलीगुणें ॥ एकतांगोवळांचेंगाणें ॥ देवोभुललासर्वप्राणें ॥ त्यावश्यनाच
णेंस्वानंदें ॥ ९ ॥ हल्लाकान्होगोपाळा ॥ यांआरुषांनामाचाचाळा ॥ घेउनिगर्जति
वेळोवेळां ॥ तेणंघननीळसुखावे ॥ १० ॥ तेणंसुखाचेनिसंतोषें ॥ देवोपरमानंदेंउ
ल्हासे ॥ एवंकळयुगीकीर्त्तनावेषें ॥ भक्तअनयासेंउद्धरत्ति ॥ ११ ॥ कीर्त्तनआवर्त्त
नमेळिं ॥ जळतिपापांच्यावडवाळी ॥ भक्तउद्धरतितत्काळिं ॥ हरिनामेंकळिदाटुगा ॥ १२ ॥

कळयुगिं हेचि थोरि ॥ नामसंकीर्त्तनीचाहूी ॥ चहुं वर्णा मुक्त करि ॥ ते भन विचारि स्त्रीशू आध्या
॥१३॥ द्रांवेद अत्यंत हळपण जाला ॥ तिवर्णा नेकानी लागला ॥ स्त्रीशूद्रादिकांसि अबोला ॥ ध
रुनि गेला अद्यापि ॥१४॥ तें वेदांचें अति न्यून ॥ उद्धरि हरिनाम कीर्त्तन ॥ स्त्रीशूद्रां अंत्य
ज जाण ॥ उद्धरण हरिनामें ॥१५॥ कीर्तनें स्वधर्मु वाढे ॥ कीर्त्तनें चित्तशुद्धि जोडे ॥ की
र्तनें परब्रह्म आतुडे ॥ मुक्ति कीर्त्तना पुढें लाजोनि जाये ॥१६॥ कीर्त्तनानंदें च्यान्ही
मुक्ति ॥ हरिभक्तां घेंवरूं येति ॥ भक्त त्यां थें उपेक्षिति ॥ तरि पायां लागति दासत्वें ॥१७॥
ति एवढी कळयुगीं प्रचिति ॥ कीर्त्तनाचि परम सीमा ॥ राया जाणतुं निश्चिती ॥ विकल्पु चि २०
त्तिं झने करिशि ॥१८॥ हळ तत्रेल द्वापाराशि ॥ निषेधु नाहिं नेमासि ॥ कळयुगिं नामा
पाशिं ॥ त्यारी मुक्ती दासी स्वयें होति ॥१९॥ श्लोक ॥ नह्यतः परमो लाभो देहिनां भ्रा
म्यतामिह ॥ यतो विंदेत परमां शांतिं नश्यति संसृतिः ॥२०॥ टिका ॥ जे जन्ममरणा

चां आवर्त्ति ॥ पडिले संसारी सदा भ्रमति ॥ त्यां प्राणियां कळियुगा प्रति ॥ कीर्तनें ग
ति न्टपनाथा ॥२०॥ कळयुगीं कीर्तनासाठि ॥ संसारा काढुनि कांठि ॥ परम शांति सु
खसंतुष्टि ॥ पडे मीग्नि परमानंदिं ॥२१॥ ऐसा कीर्तनी परम लाभु ॥ शीणतां सुरनरां दु
र्लभु ॥ तो कळयुगीं जाला सुलभु ॥ यालागिं सभाग्यां लाभु हरिकीर्त्तनि ॥२२॥ कीर्त्त
नास्तव च्यान्ही मुक्ति ॥ भक्तां पाशिं ओळगति ॥ हें न घडे कोण्हि ह्मणति ॥ ये कते
स्थिति न्टपनाथा ॥२३॥ कीर्तनिं हरिनामाच्या पाटा ॥ तेणे देवासि संतोष मोटा ॥
वेगें सांडुनि वैकुंठा ॥ धांवे अवचटा कीर्तनामाजि ॥२४॥ हरिकीर्त्तना लोधला दे
वा ॥ विसरला वैकुंठ जावो ॥ तो चि आवडु लागवो ॥ भक्तभावो देखोनि ॥२५॥ जे
थ राहिला यदुनायक ॥ तेथें चि ये वैकुंठ लोक ॥ या परि मुक्ति सलोकिक ॥ कीर्त्तनें
देख पावति भक्त ॥२६॥ नामकीर्तन निज गजरीं ॥ भक्तां निकट धांवे श्रीहरि ॥ ते

चिसमीपतामुक्तिखरी॥ भक्तांचेकरिंहरिकीर्तनें॥२७॥कीर्त्तनेंतोषलाअधोक्षज॥भक्ताग्र
लक्षगरुडध्वज॥स्वरूप।तवासचतुर्भुज॥तेंध्यानिसहजठसावे॥२८॥भक्तकीर्त्त
नेंकरिजेणेंध्यानें॥तेंध्यानदृढठसावेमनें॥तेक्षांदेवांचिंनिजचिन्हें॥भक्तेंपावणें
संपूर्णी॥२९॥श्यामचतुर्भुजपीतांबरधारि॥शंखचक्रादिआयुधेंकरिं॥हेंस्वरूपता
भक्तांतेंवरि॥कीर्तनगजरिभाळोनि॥३०॥तेक्षांदेवोभक्तसमान॥समावेवसामान
चिन्ह॥भावेंकरितांहरिकीर्त्तन॥येवडेंमहिमानकरिभक्तां॥३१॥दोघांयेकत्रर
मादेखे॥देवोकोणहेंतेंहीनोळखे॥अल्लानमस्कारीचवके॥देवोतात्विकेंनकळे ३१
त्यांशि॥३२॥भावेंकरितांहरिकीर्त्तन॥तेणेंसंतोषेजनार्दन॥उभयतांपडेआ
लिंगन॥मीठीपरतोनिसुटेना॥३३॥तेक्षांसबाह्यअंतरिं॥देवोप्रकटेचराचरिं॥
दुजेंदेखावयासंसारिं॥सर्वथाउरिउरेना॥३४॥वृत्तिस्वानंदिंनिमग्न॥परतोनिं

कदांनव्हेभिन्न॥सायुज्यमुक्तियानांवपुर्णा॥जेथेंदुजेपणअसेना॥३५॥ऐशिलाहो
निपुर्णसायुज्यता॥तेजैंकरिहरिकथा॥तेकथेचित्तलीनता॥जीवासमस्तांअति
प्रीय॥३६॥यापरिहरिकीर्तनापाशिं॥च्यारिमुक्तीहोतिसंदाशि॥भक्तलाधलेहरि
भजनाशि॥सर्वथामुक्तिशिनेघति॥३७॥एवंयोगयागादितपसाधनें॥पोरटीकेलिंह
रिकीर्त्तनें॥कलयुगींनामस्मरणें॥जडउद्धरणेंहरिकीर्त्ति॥३८॥श्लोक॥कृतादिषु
प्रजाराजन्कलौमिच्छंतिसंभवं॥कलौखलुभविष्यंतिनारायणपरायणाः॥३९॥
टिका॥कीर्त्तनासाठिंच्यारिमुक्ति॥हेंचिकळयुगिंमुख्यभक्ति॥यालागिंइंद्रादिकदे २५
वपंक्ति॥जन्मइछितिकळयुगिं॥३९॥स्वर्गनर्कभोगस्थान॥हेविषयांचेंबंदिखान॥
कळयुगिंसभाग्यजन॥जन्मोनिकीर्त्तनसभाग्यकरिति॥४०॥जेथीच्याजन्मादेवका
म॥तेथकृतादियुगींउत्तमोत्तम॥प्रजाअवशवांछितिजन्म॥कीर्त्तनधर्मनिज

भजन॥४१॥कृतादियुगिंचेसभाग्यजन॥यागींपावलेस्वर्गस्थान॥तेहिकळयुगिं
चेंजाण॥जन्मपणवांछिति॥४२॥त्रेताआणिद्वापार॥येथीलहिमुमुक्षनर॥कळ
युगींजन्मतत्पर॥नीरंतरवांछिति॥४३॥तेंचीलोककरितिगोवी॥च्यारीपुरुषार्थकी
र्तनासाठी॥कळयुगीहेमहिमामोटी॥धन्यधन्यसृष्टीहेकळयुग॥४४॥जेजसति
धन्यभाग्यभागि॥तेजन्मपावतिकळयुगीं॥ऐसेंकळीच्याजन्मालागीं॥नरसुरउरंगी
उत्कंठा॥४५॥तारावयाद्विजजनें॥कळीमाजीश्रीनारायणें॥नामेंछेदिभवबंधनें॥
तारिहरिकिर्तनेंसर्वांशि॥४६॥यालागींकळीमाजीपाहिं॥श्रृहाहरिकीर्त्तनाचाठां
इ॥जनतरतिसुखोपाइं॥संदेहोनाहिनृपनाथा॥४७॥कळयुगींबहुसालनर॥होति
नारायणपर॥भक्तीचेंभोजविचित्र॥स्त्रीशूद्रमाजविति॥४८॥श्लोक॥क्वचित्क्व
चिन्महाराजद्राविडेषुचभूयशः॥ताम्रपर्णीनदीयत्रकृतमालापयस्विनी॥३९॥

कावेरीचमहापुण्याप्रतीचीचमहानदी॥येपिबंतिजळंतासांमनुजामनुजेश्व
र॥४०॥प्रायोभक्ताभगवतिवासुदेवेमळाशयाः॥टीका॥विशेषेंद्राविडदेशा
चांठांई॥अतिशयेंभक्तिवाढेपाहिं॥तेथहितीर्थविशेषभुइ॥तेतेठाइंअतिउत्क
ट॥४९॥ताम्रपर्णीचांतिरिं॥हरिभक्तिचिअगाधथोरी॥कृतमाळेचापरीसरी॥
उत्सायेकरिहरिभक्तीनांदे॥५०॥निर्मळजळपयस्विनी॥तीचीयेपयप्राशनी॥व्ह
तिवाढेहरिचरणी॥भगवद्भजनीदृढबुद्धि॥५१॥देखतांकावेरिचीथडी॥पळतीपा
पाचीयाकोडी॥जेथश्रीरंगुवसेआवडी॥भक्तदुथडीउद्भटनांदे॥५२॥प्रतीची
माजिंदेतांबुडि॥चित्तशुद्धिजोडेजोडी॥भजनवाढेचढोवढी॥भक्तिचिगुढीवै
कुंठीउभी॥५३॥आइकैंनरचुडामणिं॥यांपांचांनदिच्यांतीर्थस्नानी॥अथवापय
प्राशनी॥भगवद्भजनीदृढबुद्धि॥५४॥यांतीर्थाकेलेयादरुषण॥तेणेंकळि

मळक्षाळण॥ केल्यास्नानपयप्राशन॥ भगवद्भजनउल्हासें॥ ५५॥ दरुशनस्परु आध्या ५
शनस्नान॥ यातीर्थांचेंकरितांजाण॥ वासुदेवींनिर्मळभजन॥ नित्यनूतनदृढ
वाढे॥ ५६॥ यापरिजेभगवद्भक्त॥ तेरुणत्रयाशिनिर्मुक्त॥ सुरनरपितरांपंगिस्त॥
हरिभक्तकदांन्हवति॥ ५७॥ श्लोक॥ देवर्षिभूताप्तनृणांपीत्रणांनकिंकरोनायमृ
णीचराजन्॥ सर्वात्मनायःशरणंशरण्यंतोंमुकुंदंपरिहत्यकर्त्तां॥ ४१॥ ग
टीका॥ शरणागतांनिरुंजशरण्य॥ मुकुंदाचेश्रीचरणीं॥ जेथबाधीनांजन्ममर
णों॥ सद्भावेंरीघाल्याशरण॥ जन्ममरणबाधीना॥ ५८॥ तेथभुतआप्तऋषिपि ३२
तरुण॥ त्याच्यारुणाचापाडकोण॥ तेजालेउत्तिर्णभगवद्भजनें॥ ५९॥ जोविन
टलाहरिचरणिं॥ तोकोणाचान्हवेरुणी॥ जेविपरीसाचियेमिळणिं॥ लोहोका
ळेपणिनिर्मुक्त॥ ६०॥ सकळपापापासुनी॥ सुटिजेजेविगंगास्नानी॥ तेविनट
जेथेबाधीनाजन्ममरण॥ ४

त्याहरिचरणि॥ निर्मुक्तत्रैगुणीहरिभक्त॥ ६१॥ भावेंकरितांभगवद्भक्ति॥ सकळपित
रउद्धरति॥ रुषीश्वरांनित्यत्रुप्ति॥ भगवद्भक्तिस्वानंदें॥ ६२॥ स्वानंदेंभगवद्भक्ति॥ तेणें
सर्वभुतेंसुखीहोति॥ पुत्रेंकेल्याभगवद्भक्ति॥ आप्तउद्धरतिमातापीतरें॥ ६३॥ सकळ
देवांचानीयंता॥ अतिउल्हासेंत्यातेंभजतां॥ देवरुणाचीवार्त्ता॥ भगवद्भक्ताबाधीना॥
॥ ६४॥ ज्याशिअनन्यभगवद्भजन॥ तेकदांन्हवतिकर्माधीन॥ कर्मज्याचेआज्ञेधी
न॥ त्याहरिशिशरणजोआला॥ ६५॥ तोनव्हेकर्माचासेवक॥ नव्हेदेवांचापायक॥
नव्हेप्राकृतांचारंक॥ अनन्यभाविकहरिभक्तु॥ ६६॥ जोहरिचाशरणागत॥
तोकोणाचानव्हेअंकित॥ कर्माकर्मितोअलिप्त॥ नित्यनिर्मुक्तरुणत्रयाशि॥ ६७॥
वासुदेवोसर्वांभुतिं॥ हेदृढठसावेप्रतिति॥ यालागिंअलिप्तकर्मगति॥ सकळांरु
णानिर्मुक्तिभगवद्भक्तां॥ ६८॥ श्लोक॥ स्वपादमूळंभजतःप्रियस्यत्यक्तान्य

भावस्यहरेः परेशः॥ विकर्मयच्चोत्पतितंकथंचिद्धुनोतिसर्वंहृदिसन्निविष्टः॥
॥४२॥ टिका॥ साडुनिदेहीच्या अभिमाना॥ त्यजुनिदेवतांतर भजना॥ जेअनन्य
शरणहरीचरणा॥ तेकर्मबंधनानाकळति॥ ६९॥ यापरिजोअनन्यशरण॥ तोचिह
रिशिपढीयंतापुर्ण॥ हरिप्रीयाकर्मबंधन॥ स्वप्निंहिजाणस्पर्शोंनशके॥ ७०॥ रा
याह्मणशिभगवद्भक्त॥ विहितकर्मिनित्यनिर्मुक्त॥ तेजरिविकर्मआचरत॥ त
रीप्रायश्चीतनबधीभक्तां॥ ७१॥ जेविपंचाननाचेंपीले॥ नवचेमद्गजाविढीलें॥
तेविहरिप्रियविकर्मकेलें॥ त्याशिनवचेबाधीलेंयमाचेनि॥ ७२॥ स्मरतांयेकह
रिचेंनाम॥ माहापातक्यांवंदियम॥ माहरीचेंपढीयंतेंपरम॥ त्यांचेंविकर्मयमु
केविदंडि॥ ७३॥ ~~स्मरतांयेकहरीचेंनाम~~॥ आशंका॥ वेदज्ञविष्णुचिपरम॥ वेदेंवि
हीलेधर्माधर्म॥ भक्तआचरतांवीकर्म॥ केविंवेदाज्ञानेमनवहीत्यांशि॥ ७४॥

जेविरायाचासेवकआप्त॥ तोद्वारपाळांनव्हेअंकीत॥ तेथरायाचापढीयंतापुत॥
साचपंगीस्तुतोकेविहोये॥ ७५॥ हरिनामाचेंज्यासिस्मरण॥ वंदुत्याचेवंदिचरण॥ मां
जोहरिचापढीयंतापुर्ण॥ त्याशिविदविधानकदांनबाधी॥ ७६॥ भक्तापासुनविकर्म
स्थिति॥ कदांनघडेकल्पांतीं॥ अवचटेंघडल्यादैवगति॥ त्याकर्मानिर्मुक्तिअच्यु
तस्मरणें॥ ७७॥ बाधुनशकेकर्माकर्म॥ ऐसाकोणभागवतधर्म॥ तेभक्तांचेंनीज
वर्म॥ उत्तमोत्तमअवधारिं॥ ७८॥ त्यजुनिदेहाभिमानवोढी॥ सर्वभुतिंहरिभक्ति
गाढी॥ तोकर्माकर्मपायरगडी॥ मुक्तिपायझाडीनीजकेशी॥ ७९॥ तोज्याकडेह
पापाहे॥ त्याचेंनिर्दळेभवभयें॥ तोजेथह्मणेराहे॥ तेथराहेलवलाहेंभक्तिमुक्तिह
रिचि॥ ८०॥ त्याचेनिअनुग्रहेंकरि॥ देवोप्रगटेदिनाचाअंतरिं॥ त्याच्याकर्माकर्मा
च्याबोहरि॥ स्वयेंश्रीहरिकरुंलागे॥ ८१॥ जेविप्रकटलेयादिनमणि॥ आंधार

आध्या ५

जायेपळोनि॥ रामप्रकटलाहृदयभुवनि॥ कर्माकर्मधुणीसहजेंची॥ ८२॥ भगवंताचे
नामकीर्ति॥ याचीनामेंपरमभक्ति॥ भक्तिपाशिंच्यारिमुक्ति॥ दासत्वेंवसतिनृपना
था॥ ८३॥ आइकोनिभक्तिचिपूर्णस्थिति॥ रोमांचितजालानृपति॥ आनंदाश्रुन
यनेंयेति॥ सुखावल्यावृत्तिडुलत॥ ८४॥ सांगतांविदेहाचिस्थिति॥ नारदुसुखा
वेनीजचित्तिं॥ तोउल्हासेंवसुदेवाप्रति॥ सांगेसमाप्तिइतिहासाचि॥ ८५॥ श्लो
क॥ ॥नारदउवाच॥ धर्मान्भागवतानित्थंश्रुत्वाथमिथिलेश्वरः॥ जायंतेया
न्मुनीन्प्रीतः सोपाध्यायोह्यपूजयत्॥ ४३॥ टीका॥ नारदुइतिहाससांगत॥ ते ३५
विचिआनंदेंडुलत॥ तेणेंआनंदेंबोलत॥ भक्तीचेंमथीतवसुदेवाप्रति॥ ८६॥
यापरीजयंतीसुतीं॥ भगवंताचिउद्भटभक्ति॥ सांगीतलिअपूर्वप्रिती॥ मि
थिलीशाप्रतिनिजबोधें॥ ८७॥ आइकोनित्यांचीयावचना॥ मगअतिप्रीति

पुजनो॥ सुखजालेंविदेहा॥ (नामनो॥) जयंतीनंदनापूजिताजाला॥ ८८॥ श्रावणेंआंजा
लिअतिविश्रांति॥ तेणेंपुजेलागीअतिप्रीति॥ वीदेहाउल्हासचित्ति॥ स्वानंदस्थि
तिपुजिताजाला॥ ८९॥ पुजेचापरमादरु॥ जयंतिनंदनाकेलाथोरु॥ उपाध्याजो
अहिल्याकुमरु॥ तेणेंहिअत्यादरुपुजेचाकेला॥ ९०॥ श्लोक॥ ततोंतर्दधिरेसि
द्धाः सर्वलोकस्यपश्यतः॥ राजाधर्मानुपातिष्ठन्नवापपरमांगतिं॥ ४४॥ टी
का॥ यापरितेभगवतश्रेष्ठ॥ नवहिजणअतिवरिष्ठ॥ समस्तांदेखतांचिपष्ट॥ जा
लेअदृष्टउर्ध्वगमनें॥ ९१॥ तेभागवतधर्मस्थिति॥ अनुष्ठुनीभगवद्भक्ति॥ राजापा
वलापरमगति॥ पूर्णप्राप्तिनिजबोधु॥ ९२॥ भावेंकरितांभगवद्भक्ति॥ देहिंप्रक
टविदेहस्थिति॥ तेंपावोनिनिजनकनृपति॥ परमविश्रांतिपावला॥ ९३॥ श्लो
क॥ त्वमप्येतान्महाभागधर्मान्भागवतान्छृतान्॥ आस्थितःश्रद्धयायु

क्तोनिःसंगो यास्यसेपरं ॥४५॥ टीका ॥ सकळभाग्याचियापंक्ति ॥ जेथटाकल्या
येतिविश्रांति ॥ तेवसुदेवाभाग्यस्थिति ॥ तुझेयाघराप्रतिक्रिडत ॥९४॥ वसुदे
ते वतुझेनिनावें ॥ देवाथेंवासुदेवह्मणावें ॥ तेणेंनामावेनिगौरवें ॥ जनाचेआघ
वेंनारसीतिदोष ॥९५॥ येवढीयाभाग्याचाभाग्यनिधी ॥ वसुदेवातुंचित्रिशुद्धि ॥
तुवांभागवतधर्माचिविधि ॥ आस्तीक्यबुद्धिअवधारिली ॥९६॥ श्रधेनंकेलेयाव
स्तुश्रवणा ॥ मननयुक्तधराविधारणा ॥ तेंनिसंगहोउनियांजाणा ॥ पावसितस्थ
णि निजधामासि ॥९७॥ जेयानीजधामाचाठाइं ॥ कार्यकारणदोनिनाहीं ॥ त्यापरम ३६
पदाचाठाइं ॥ निजसुखेपांहिंसुखरूपहोति ॥९८॥ श्लोक ॥ युवयोः खलुदंपत्यो
र्यशसापूरितंजगत् ॥ पुत्रतामगमद्यद्वांभगवानीश्वरोहरिः ॥४६॥ टिका ॥
तुह्मादंपत्याचियेकीर्ति ॥ यशासिआलीश्रीमंति ॥ तुमचेंशौर्येत्रिजगति ॥ परमा
नि

नंदेंक्षिति ॥ परिपुर्णजाहाली ॥९९॥ ज्यालागींकीजे यजन ॥ ज्यालागिंदीजेदा
न ॥ ज्यालागितपाचरण ॥ योगसाधनज्यालागिं ॥५००॥ जोनवर्णवेदासेचा
जोदुर्लभुसनकादिकां ॥ त्यापुत्रत्वेंयदुनायका ॥ उत्संगींदिखाखेळविलें ॥१॥ जो
कळिकाळाचानित्यशास्ता ॥ जोब्रह्मादिकांचानियंता ॥ जोसंहारकरौसंहर्ता चा
जोप्रतिपाळितात्रिजगति ॥२॥ जोसकळभाग्याचेंभुषण ॥ जोसकळमंडणामं
डण ॥ जोसद्गुणाचेंआधिष्टान ॥ तोपुत्रत्वेंश्रीकृष्णसर्वांगीलोळे ॥३॥ श्लोक ॥
दर्शनालिंगनालापैः शयनासनभोजनैः ॥ आत्मावांपावितः कृष्णेपुत्रस्नेहं
प्रकुर्वतोः ॥४७॥ टिका ॥ परब्रह्ममूर्तिश्रीकृष्ण ॥ सादरकरितांअवलोकन ॥ ते
णेंदृष्टिहोयेपावन ॥ ओळेयांसंपूर्णसुखावबोधु ॥४॥ कृष्णामुखींचीउत्तरें ॥ प्र
वेसतांकर्णद्वारें ॥ पवित्रजाहालींकर्णकुहुरें ॥ कृष्णकुमरेंअनुवादु ॥५॥ आ

ळवितांश्रीकृष्णा ॥ अथवाकृष्णासिंसंभाषण ॥ जोसकळमंडणामंडण ॥
तेणेंवाचाजालीपावन ॥ जेसंगंगाजीवनसंतप्त ॥ ६ ॥ नानायागविधियजिति
ज्यातें ॥ तेथनेघेजोअवदानातें ॥ तोखिवारितांहिदोंहीहातें ॥ बैसेसांघातेंभोज
नीकृष्ण ॥ ७ ॥ जोदुर्लभुयोगयागीं ॥ तोवेळराखेभोजनालागीं ॥ मुखिंचेंशेषदे
तुम्हालागीं ॥ लागवेगींबाळलीळा ॥ ८ ॥ तेणेंसंतप्तसंतोखी ॥ नाहिग्रासुघालि
तुम्हामुखिं ॥ तुम्हांऐसेंभाग्यत्रैलोकिं ॥ नाहिंआणिकीआर्जिलें ॥ ९ ॥ येणेंकृष्ण
शेषामृतें ॥ रसनाविटायेअमृतातें ॥ माइतररसगोडतेथें ॥ कोणम्हणतेंम्हणावया ॥ ३७
॥ १० ॥ तेणेंकृष्णरसशेषें ॥ अंतरशुधिअनायासें ॥ जेनानातपसायासें ॥ अतिप्र
यासेंकदांनलभे ॥ ११ ॥ देतांश्रीकृष्णासिचुंबन ॥ तेणेंअवघ्राणेंघ्राणापावन ॥ चुंबि
तांचिनीवेमन ॥ स्वानंदपुर्णउल्हासें ॥ १२ ॥ तुम्हांबैसलेदेखोंनिआसनि ॥ कृष्णसवे

गयेधांवोनि ॥ मगअंकावरिबैसोनि ॥ निजांगमीळणीनिववीश्रीकृष्ण ॥ १३ ॥ तेणें
श्रीकृष्णाचेनिस्पर्शें ॥ सर्वेंद्रियेंकामुनासे ॥ तेणेंकर्मचिअनायासें ॥ होयेआपैसेंनि
ष्कर्म ॥ १४ ॥ सप्रेमभावेंसंलग्न ॥ देतांश्रीकृष्णीआलिंगन ॥ तेणेंदेहाचेंदेहपण ॥ मि
तुस्फुरणहारपे ॥ १५ ॥ शयनाचांसमयरूपिं ॥ जनागाढमुर्टवस्तोव्यापी ॥ तेकाळीं
तुम्हांसमीपीं ॥ कृष्णसद्रूपिंसंलग्न ॥ १६ ॥ यालागींभावनाभाउन ॥ कर्मकल्पिति
कृष्णार्पण ॥ तुमचींसकळेंकर्मेंजाण ॥ स्वयेंश्रीकृष्णनित्यभोक्ता ॥ १७ ॥ पुत्रस्नेहा
चेनिलालसें ॥ सकळकर्मेंअनायासें ॥ स्वयेंश्रीकृष्णसावकाशें ॥ परमउल्हासें
अंगीकारि ॥ १८ ॥ तुमचिपवित्रतासांगोंकैशि ॥ पवित्रकेलेंयदुवंशासि ॥ पुत्रत्वेंका
लुनिश्रीकृष्णासि ॥ जगदोद्धाराशिकीर्तिकेलि ॥ १९ ॥ नांवघेतांवसुदेवसुन ॥ सम
रतांदेवकीनंदन ॥ होयेभवबंधछेदन ॥ ऐसेंपावननामतुमचें ॥ २० ॥ तुम्हींतरा

लेअनायासिं॥हेंनवलनव्हेविशेषेंसिं॥केवळजेकाकृष्णद्वेषी॥तेवैरिअनायासिवि
रोधेंतारि॥२१॥श्लोक॥वैरेणयंनृपतयःशिशुपालपौंड्रशाल्वादयोगतिविला
सविलोकनाद्यैः॥ध्यायंतआकृतधियःशयनासनादौतत्साम्यमापुरनुर
क्तधियांपुनःकिं॥४८॥टिका॥शिशुपाळदंतवक्र॥पौंड्रकशाल्वादिमहाविर॥
कृष्णेसिंचालिलांवैर॥द्वेषेंसमछरध्यानकरिति॥२२॥घनशामपीतांबरफुटें॥
विचित्रालंकारीकृष्णुनटें॥गदादिआयुधिंऐसावेटें॥अतिबळेंतगटेरणभु
मिशि॥२३॥ऐसेंवैरवसेंउद्भट॥क्रोधेंकृष्णध्यानउत्कट॥तेवैरभावेंवरिष्ट॥
तद्रूपतापष्टपावलेद्वेषें॥२४॥कंसासिपरमभयेंजाण॥अखंडलागलेंकृष्ण
ध्यान॥अंनपानशयनासन॥धाकेसंपूर्णश्रीकृष्णदेखे॥२५॥कंसासुरभया
वेशें॥शिशुपालादिकमहाद्वेषें॥सायुज्यपावलेअनायासें॥मांभ्रहाळकेसे

नपवतिमोक्षु॥२६॥तुह्मीतरिपरमप्रीती॥चीत्तेंवित्तेंआत्मशक्ति॥जीवेंवोंबाळिश्री
पति॥पायांब्रह्मप्राप्तितुमच्यालागे॥२७॥पूर्णप्रीतितुह्मापासिं॥नेतुमचीनक
ळेतुमासि॥बाळकमानितांश्रीकृष्णासि॥निजलाभासिनाडुणें॥२८॥श्लोक॥
मापत्यबुध्धिमकृथाःकृष्णेसर्वात्मनीश्वरे॥मायामनुष्यभावेनगूढैश्वर्येपरे
व्यये॥४९॥टिका॥तुह्मिबाळकमानाश्रीकृष्ण॥हाभावअतिकृपण॥तोपरमा
त्मापरीपूर्ण॥अवतरलानिर्गुणकृष्णावतारें॥२९॥यासिशिसनेंह्मणालेंकरु॥हाइ
श्वराचाइश्वरु॥सर्वात्मासर्वेश्वरु॥योगीयांयोगेंद्रकृष्णस्वामी॥३०॥हाअविकारि
अविनाशु॥परात्परपरमहंसु॥इंद्रियांनियंताहृषीकेशु॥जगनीवासुजगदात्मा॥
॥३१॥मायामनुष्यवेषाकृति॥हाभासताहेसकळांप्रति॥गूढऐश्वर्यमहामूर्त्ति॥
व्यापकुत्रिजगतित्रिगुणातीतु॥३२॥श्लोक॥उभारासुरसैन्यहंतवेगुप्तये
जे

सतां॥ अवतीर्णस्य निवृत्येयशोलोकेवितन्यते ॥५०॥ टिका॥ काळयवनादि
कअसुर॥ कांजरासंधादिमहाविर॥ अथवाराजेअधर्मकर॥ अतिभुभारसे
उ नाज्यांचि॥२३॥ तौंतरावयाधराभार॥ धर्मवाढवाव्यानिर्विकार॥ संतसंरक्षणिसा
रंगधर॥ पूर्णावतारश्रीकृष्ण॥२४॥ प्रतिपाळावेयानीजभक्तांशि॥ सुखद्यावेया
साधुंशि॥ अवतरलायदुवंशिं॥ रुषिकेशिश्रीकृष्ण॥२५॥ तोअसुरगजपंचान
न॥ सज्जनवनआनंदघन॥ तुमचांउदरिंश्रीकृष्ण॥ अवतारपुर्णपुर्णांशेषिं॥२६॥
उद्धरावेयात्रीजगति॥ थोरउदारकेलिकीर्ति॥ ज्याच्याअवताराचिख्याति॥ पवा
डेपढतिब्रह्मादिक॥२७॥ तरावयाअतिदुस्तर॥ ज्याचिकीर्तिगातिसुरवर॥ परमा
द्रेंरुषीश्वर॥ कृष्णचरित्रसदागाति॥२८॥ ज्याचेंनामस्मरतांभक्त॥ कळिकाळा
सिनागवत॥ तोअवतरलाश्रीकृष्णनाथ॥ तुह्माआंतप्रकटला॥२९॥ श्रीकृ २१

ष्णपरब्रह्मैकनिधि॥ त्यासिपाहोंनकांबाळबुद्धि॥ इतुकेनतुह्मीभवाब्धि॥ जाणत्रि
सुधीतरलेंति॥४०॥ ऐशिश्रीकृष्णअवतारकथा॥ नारदुवसुदेवासांगता॥ शुकुह्म
णेगानृपनाथा॥ विस्मयोसमस्तांथोरजाला॥४१॥ श्लोक॥ ॥शुकउवाच॥ ॥एत
वसु च्छ्रुत्वामहाभागोदेवोतिविस्मितः॥ देवकीचमहाभागाजहतुर्मोहमात्मनः॥५१॥
टिका॥ निमिजायंतमुनिगण॥ इतिहासुपुरातनजिर्ण॥ कृष्णपरमात्माब्रह्मपुर्ण॥
नारदआपणनिरोपिहरुषें॥४२॥ शुकह्मणेपरिक्षिति॥ आइकोनिनारदवचनो
क्ति॥ देवकीवसुदेवोचित्तिं॥ अतिविस्मितजाहाले॥४३॥ तयानारदाचेनिवच
नें॥ देवकीवसुदेवोनीजमनें॥ कृष्णपरमात्माबोलियेऐं॥ दोघेजणविस्मीत॥४४॥
तपरमभाग्यवंतदोन्हिं॥ जोपुत्रस्नेहाहोताश्रीकृष्णी॥ तोसांडुनीयांतत्क्षणि॥
कृष्णब्रह्मपणिनीश्चयोके॥४५॥ श्रीकृष्णिंब्रह्मभावो॥ धरितांनीशेषमोहास्वे
ला

हो॥ हृदइंचानी घोनि गेला पाहा हो॥ बापनवला हो भाग्याचा॥ ४६॥ श्लोक॥ इति
हासमिमं पुण्यं धारयेद्यः समाहितः॥ सविधूयेह शमलं ब्रह्मभूयाय कल्पते॥
ती २ ॥५२॥ टिका॥ जो निमिजायंतुंसंवादु॥ वसुदेवासांगे नारदु॥ हा इतिहासु अति
शुध्धु॥ जीवभेदुछेदक॥ ४७॥ सावधानपणें श्रोता॥ तल्लीन होउनि तत्वता॥ हे इति
हासाचि कथा॥ सार्थकता जो परीसे॥ ४८॥ तेणें सकळ पुण्यां विरात्रि॥ श्रवणें जो
डिल्या अहर्निशिं॥ तो गापुरुषु अवस्य तेत्रिं॥ ब्रह्मप्राप्तिसि सपात्र॥ ४९॥ सार्थक
येकयेक पद॥ परीसतां होये अंतर शुध्ध॥ यालागिं पावे ब्रह्मपद॥ परमानंद नी ४०
जबोधु॥ ५०॥ हे पंचाध्यायि ल्लणणें न घडे॥ पंचवक्त्रें चंद्रचुडे॥ येकदासाचे ज्ञान
गाढें॥ वर्णाव्या पुढें ध्वजा उभिली॥ ५१॥ हें पंचाध्याइ न के जाण॥ येकदासाचे पंच
प्राण॥ उपदेशाव्या शुद्धज्ञान॥ मीं सोरे आंछें पण स्वभक्तां आलें॥ ५२॥ हे पंचाध्या

येन केकेवळ॥ पंचमालापें शुककोकीळ॥ एकादशावसंतें मुळ॥ भक्त अळी उळ
आफाविस्वाये॥ ५३॥ हा हिनके प्रकार॥ हे शार्करा पंच धार॥ चारवों धाडिली सत्वर॥
ज्ञान गंभीर निज भक्तां॥ ५४॥ हे पंचाध्याइ नव्हे सीध॥ एकादशाचें पंचगंध॥ भक्त
अवताव्य सुध्ध॥ धाडीले प्रसिद्ध गंधाक्षता॥ ५५॥ येकादशें अतिविकेकी॥ याव
या पंचाध्याई पालकी॥ पुढां धाडिली कवतिकी॥ निजभक्तां विषी कृपाळ॥ ५६॥ x
हे कृष्णउद्धव अर्धमात्रा॥ अद्वैत द्योमहायात्रा॥ तेयाते लागी हाकारा॥ पंचाध्या
इखरा साधकां करीं॥ ५७॥ श्री कृष्णउद्धव मेळा॥ देखोनि ब्रह्मसुखाचा सोहाळा॥ तो
सांगों आली कळवळा॥ भक्तां जवळा पंचाध्याइ॥ ५८॥ अहंकाराचें भेट होतें॥ तें
उठउन श्रीकृष्णनाथें॥ केलें आत्मतीर्थ मुक्तें॥ अभयहस्तें उद्धवाशि॥ ५९॥ ते मुक्त
तीर्थ नवाइ॥ पुढां सांगों आली पंच्याध्याइ॥ संसार भ्रांत जे जे कांहिं॥ धांवा लवला
ध्या

हिंविभ्रांतिशि॥ ६० ॥ कृष्णाउद्धवागोडगोठी॥ हेनिर्विकल्पकपिलषष्ठी॥ तेपर्वकाळ
कसवटी॥ सांगोंउठाउठीपंचाध्याइआली॥ ६१ ॥ उद्धवालागींभवसागरीं॥ उतराव
यापायउतारीं॥ भागवतमिसेंश्रीहरि॥ सुगमसोपारीपायवाटकेली॥ ६२ ॥ पकण्या
होउनिपायउतारा॥ भागवतमार्गुअतिसोपारा॥ तोमार्गुदावावयापुरा॥ हाकिंस्त्रीभू
द्रापंचाध्याइ॥ ६३ ॥ पुढीलनिरोपणआवडि॥ अतिशयेंवाढेचढोवढी॥ तेकृष्णवाक्य
रसगोडी॥ पंचाध्याइफाडिवाधावासोगे॥ ६४ ॥ कृष्णउद्धवसंवादि॥ होइलपरब्रह्म
गवांदि॥ साधकमुमुक्षाचिमांदि॥ धावात्रिशुद्धी॥ निजसुखार्थ॥ ६५ ॥ परब्रह्मजा
लेंसावेव॥ स्वरूपसुंदरज्ञानगौरव॥ मनोहररूपेंवैभव॥ स्वर्गीचिदेवपांहुंयेति॥ ६६ ॥
तोदेवाचास्फलिवाडु॥ सवेंचिउद्धवाचानिर्वेदु॥ कृष्णउद्धवमहाबोधु॥ जेणेंपर
मानंदुवोसंडे॥ ६७ ॥ तेपुढीलेआध्याइकथा॥ रसाळसांगेनआतां॥ अवधानद्या

वेंश्रोतां॥ ग्रंथार्थानीजबोधें॥ ६८ ॥ स्वयेंवावडीकरुनसंपुर्ण॥ तिशीउडवीजेजेव॥
आपण॥ मगउडावेंलेपणेंजाण॥ आपण्याआपणसंतोषे॥ ६९ ॥ तेविमजनावेंकवि
ता॥ करुनस्वयेसद्गुरुवक्ता॥ एवंवदउनियांग्रंथार्था॥ श्रोतेरूपेंनत्वतासंतोषस्वये
॥ ७० ॥ तोयेकपणेविणेंयेकलायेका॥ दुजेनविणजनार्दनसखा॥ तेणेंपुढीलग्रंथाआ
वांका॥ विषदार्थेंदेखाविवंचिला॥ ७१ ॥ नातळोनिदुजेपण॥ येकाजनार्दनाशरण॥
धरुनिश्रोत्यांचेचरण॥ पुढिलग्रंथार्थसंपूर्ण॥ त्याचेकृपेनपावेल॥ ७२ ॥ जना
र्दननावेंदेख॥ दोनांविश्वरूपएक॥ हेंजाणेंतोअवश्यक॥ परमसुखस्व…
एकाजनार्दनाशरण॥ त्याचिकृपापरिपूर्ण॥ पंचाध्याइंनिरोपण॥ ज…
नार्दनकृपा॥ ७४ ॥ जनार्दनकृपानाव॥ तं इच्छिअज्ञानार्णव॥ ते…
नीभाव॥ धरुनिसुहावाग्रंथुकरि॥ ७५ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

गवंतमहापुराणेएकादशस्कंधेएकाकारटीकायांपंचमोध्यायः
श्लोक ५२ टीका ५७५ एकुण ६२७ सबंध २४१३ एवं ३०४०
णमस्तु ॥ ॥शुभंभवतु॥ ॥श्रीरस्तु॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ